

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF TER HOOGTE VAN DE NAAMSESTEENWEG 4 TE OUD-HEVERLEE (PROVINCIE VLAAMS-BRABANT)

ARCHEOLOGIENOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 1637

Rapport opgemaakt door: Cynthia Holstein

Kontichsesteenweg 38

B-2630 Aartselaar

Augustus 2021

Dossiernr. intern: 31674

AOE: 2021H57

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief ter hoogte van de Naamsesteenweg 4 te Oud-Heverlee (provincie Vlaams-Brabant)

Auteur

Cynthia Holstein

Projectnummer

- Dossiernr. intern: 31674
- Agentschap Onroerend Erfgoed: 2021H57

Plaats en datum

Aartselaar, augustus 2021

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 1637

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Versies		
Versie	Datum	Status
V0	06-08-2021	Interne draft
V1	09-08-2021	Externe draft
V2	10-08-2021	Definitieve versie

Projectteam	
Functie	Naam
Projectleider	Cynthia Holstein
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Anouk Van der Kelen
General Director	Patrick Hambach

INHOUD

Deel 1: Verslag van resultaten

Lijst van figuren	6
Lijst van tabellen	8
1.1 Thesaurus	9
1.2 Administratieve gegevens	9
1.3 Doel van het onderzoek	9
1.4 Aanleiding van het onderzoek	10
1.5 Afbakening onderzoeksgebied	11
1.6 Onderzoeksstrategie	11
2 Aard van de bedreiging	12
2.1 Huidige situatie	12
2.2 Toekomstige situatie	13
2.2.1 Loten	13
3 Assessmentrapport: landschappelijke analyse	16
3.1 Topografische situering	16
3.1.1 Topografie	16
3.1.2 Hoogtemodelkaarten	17
3.1.3 Hoogteverloop	18
3.2 Bodemkundige situering	20
3.2.1 Bodemkaart	20
3.2.2 Quartairgeologische kaart	21
3.2.3 Tertiairgeologische kaart	22
3.2.4 Bodemerosiekaart	23
3.2.5 Bodembedekkingskaart	24
4 Assessmentrapport: archeologische voorkennis	25
4.1 Historische achtergrond	26
4.2 Inventaris Onroerend Erfgoed	27
4.2.1 Beschermd, vastgestelde en wetenschappelijke inventarissen	27
4.2.2 Centrale archeologische inventaris (CAI)	28
4.2.3 Archeologienota's met aktenaam in de omgeving	31
4.3 Cartografische bronnen	33
4.3.1 Fricxkaart (1712)	33
4.3.2 Villaret-kaart (1745-1748)	34
4.3.3 Ferrariskaart (1771- 1778)	35
4.3.4 Atlas der Buurtwegenkaart (1841)	36
4.3.5 Vandermaelenkaart (1846-1854)	37
4.3.6 Poppkaart (1842-1879)	38
4.3.7 Kaart van België uit 1939	39
4.3.8 Kaart van België uit 1969	40
4.4 Recente landschapsveranderingen	41
5 Besluit	45
5.1 Landschappelijke en archeologische gegevens	45
5.2 Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering	46
6 Samenvatting	48
7 Kwaliteitscontrole en ondertekening	49

8	Bibliografie.....	50
8.1	Documenten en literaire bronnen.....	50
8.2	Websites.....	50

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: GRB (overzicht) met weergave van het onderzoeksgebied.	10
Figuur 2: Luchtfoto (middenschalige winteropname, 2020) met weergave van het onderzoeksgebied.	11
Figuur 3: Plan van de bestaande toestand (Initiatiefnemer 2021).....	12
Figuur 4: Verkavelingsplan (Initiatiefnemer 2021).....	14
Figuur 5: GRB met weergave van het onderzoeksgebied en de zone waarin werken gepland zijn.	15
Figuur 6: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.	16
Figuur 7: DHM kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied in de omgeving.	17
Figuur 8: DHM (Skyview) met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	18
Figuur 9: Hoogteprofiel 1 (Geopunt 2021).	18
Figuur 10: Hoogteprofielen 1 en 2 (Geopunt 2021).....	19
Figuur 11: DHM met weergave van het onderzoeksgebied en de getrokken hoogtelijnen.	19
Figuur 12: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.	20
Figuur 13: Quartairgeologische kaart met weergave van het onderzoeksgebied.....	21
Figuur 14: Quartaire sequentie ter hoogte van het onderzoeksgebied (Geopunt 2021).	21
Figuur 15: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.	22
Figuur 16: Bodemerosiekaart (2021) op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied. .	23
Figuur 17: Bodembedekkingskaart (2015) met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	24
Figuur 18: Kaartje met hierop de aanwezige steentijd vindplaatsen en grafheuvels in de omgeving van het onderzoeksgebied (rode/blauwe vierkant), Baete 2014, 70.	26
Figuur 19: Het Monarkengraf (Baete 2014).....	27
Figuur 20: Erfgoedwaarden uit de Inventaris Onroerend Erfgoed in de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied.....	28
Figuur 21: Weergave van CAI waardes in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied (buffer 1 km).	30
Figuur 22: Binnen de buffer van 1,2 km rondom het onderzoeksgebied zijn vele grafheuvels uit de metaaltijden en de Romeinse tijd zichtbaar.	30
Figuur 23: GRB met weergave van archeologienota's waarvan reeds akte is genomen.....	32
Figuur 24: Fricxkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied en waar het ongeveer zou moeten liggen (blauwe cirkel).....	33
Figuur 25: Villaret-kaart (1745-1748) met weergave van het onderzoeksgebied.....	34
Figuur 26: Ferarriskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.	35
Figuur 27: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied.	36
Figuur 28: Vandermaelenkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.	37
Figuur 29: Poppkaart (1842-1879) met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	38
Figuur 30: Kaart uit 1939 met aanduiding van het onderzoeksgebied.	39
Figuur 31: Kaart uit 1969 met aanduiding van het onderzoeksgebied.	40
Figuur 32: Orthofotomozaïek (kleinschalige zomeropname uit 1971) met weergave van het onderzoeksgebied.....	41
Figuur 33: Orthofotomozaïek (kleinschalige zomeropname uit 1979-1990) met weergave van het onderzoeksgebied.....	42
Figuur 34: Orthofotomozaïek uit 2000-2003 (middenschalige winteropname) met weergave van het onderzoeksgebied.....	42
Figuur 35: Orthofotomozaïek uit 2005-2007 (middenschalige winteropname) met weergave van het onderzoeksgebied.....	43

Figuur 36: Orthofotomozaïek uit 2014 (middenschalige winteropname) met weergave van het onderzoeksgebied.....	43
Figuur 37: Orthofotomozaïek uit 2020 (middenschalige winteropname) met weergave van het onderzoeksgebied.....	44
Figuur 38: GRB met weergave van het onderzoeksgebied met hierin de zone met geplande ingrepen. Voor deze zone wordt een vooronderzoek in uitgesteld traject geadviseerd.	47

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Administratieve gegevens van het project.....	9
Tabel 2: Opsomming huidige situatie met oppervlakte en maximale bodemverstoring (Initiatiefnemer 2021).....	12
Tabel 3: Geraadpleegde bronnen (Cartesius; Geopunt, Inventaris Onroerend Erfgoed 2021).....	25
Tabel 4: CAI meldingen rondom het onderzoeksgebied (CAI Onroerend Erfgoed 2021).	31

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING

1.1 THESAURUS

Bureauonderzoek, Oud-Beverlee, Naamsesteenweg 4, Zandstreek, metaaltijden, Romeinse tijd en grafheuvels.

1.2 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode: 31674	Onroerend Erfgoed: 2021H57
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO nv
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167
Naam + adres onderzoeksgebied	
- Straat + nr.:	Ter hoogte van de Naamsesteenweg 4
- Postcode:	3052
- Fusiegemeente:	Oud-Heverlee
- Land:	België
Lambertcoördinaten (1972 EPSG: 31370)	173117.48,169076.56 : 173318.53,169403.57
Kadaster	
- Gemeente:	Oud-Heverlee
- Afdeling:	OUD-HEVERLEE 3 AFD/BLANDEN/
- Sectie:	A
- Percelen:	Volledig binnen 0148/00H000, 0148/00D000 en 0148/00F000
Onderzoekstermijn	Augustus 2021

Tabel 1: Administratieve gegevens van het project.

1.3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in welke mate het archeologisch bodemarchief bedreigd wordt door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven:

1. Er wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein.

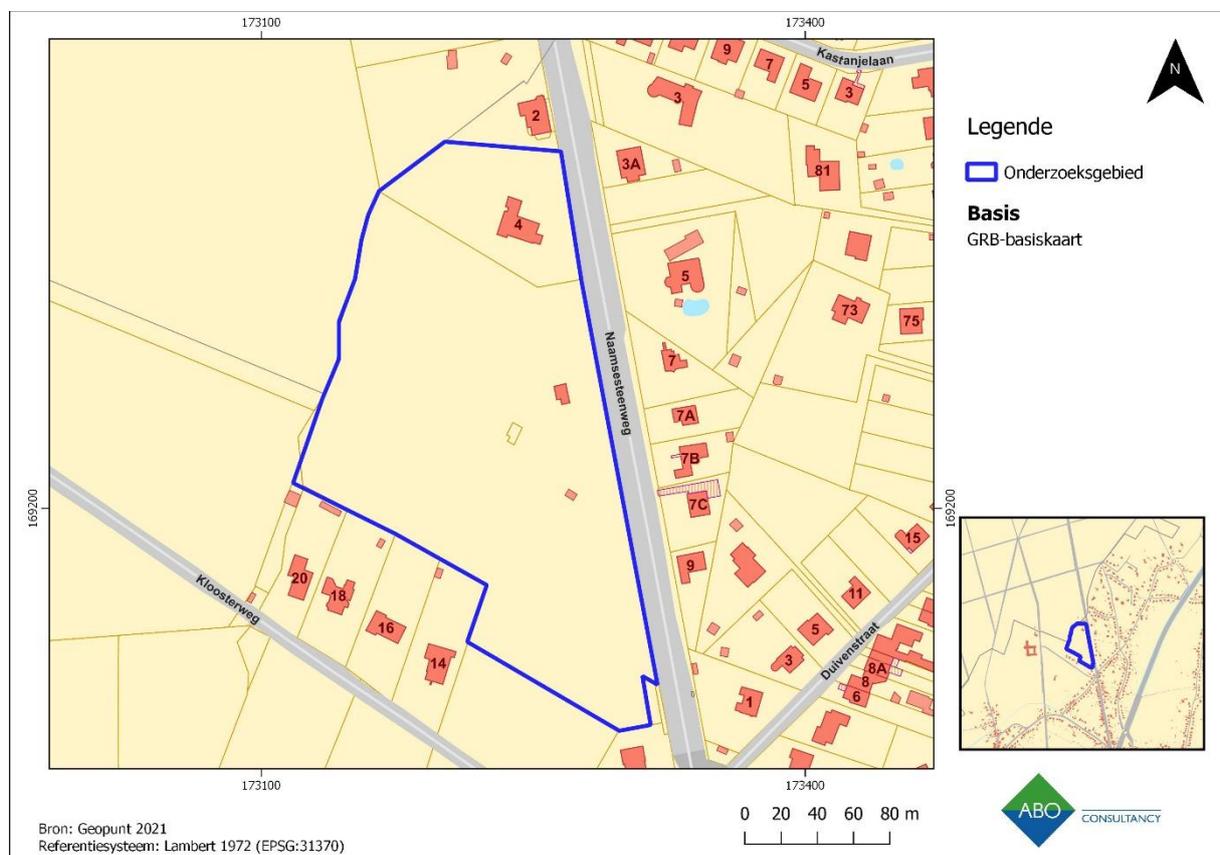
2. Er wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn gebleven en in hoeverre deze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken.
3. Er wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de initiatiefnemer. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek, *in situ* bewaring of vrijgave van het terrein.

1.4 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning in functie van een verkaveling aan de Naamsesteenweg 4 te Oud-Heverlee.

De geplande bouwwerken en de bijhorende graafwerken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Het betreft een omgevingsvergunning in functie van verkavelde gronden in een woonwijk, waarbij het perceeloppervlak de wettelijke grenswaarde van 3.000 m² overstijgt (ca. 38.065 m²). Het onderzoeksgebied is niet binnen een beschermde archeologische site of een vastgestelde archeologische zone of een gebied gelegen. Om deze redenen moet er in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet, voorafgaand aan het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerenderfgoeddecreet). Het bureauonderzoek moet uitwijzen of een onderzoek met ingreep in de bodem mogelijk en wenselijk is voor het onderzoeksgebied.

Figuur 1: GRB (overzicht) met weergave van het onderzoeksgebied.

Figuur 2: Luchtfoto (middenschallige winteropname, 2020) met weergave van het onderzoeksgebied.

1.5 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

De werken zullen plaatsvinden binnen de volledige percelen van 0148/00H000, 0148/00D000 en 0148/00F000 aan de Naamssteenweg 4 te Oud-Beverlee (provincie Vlaams-Brabant).

1.6 ONDERZOEKSSTRATEGIE

De volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

- 1) Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe werd zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- 2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geven inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Het archeologisch verwachtingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

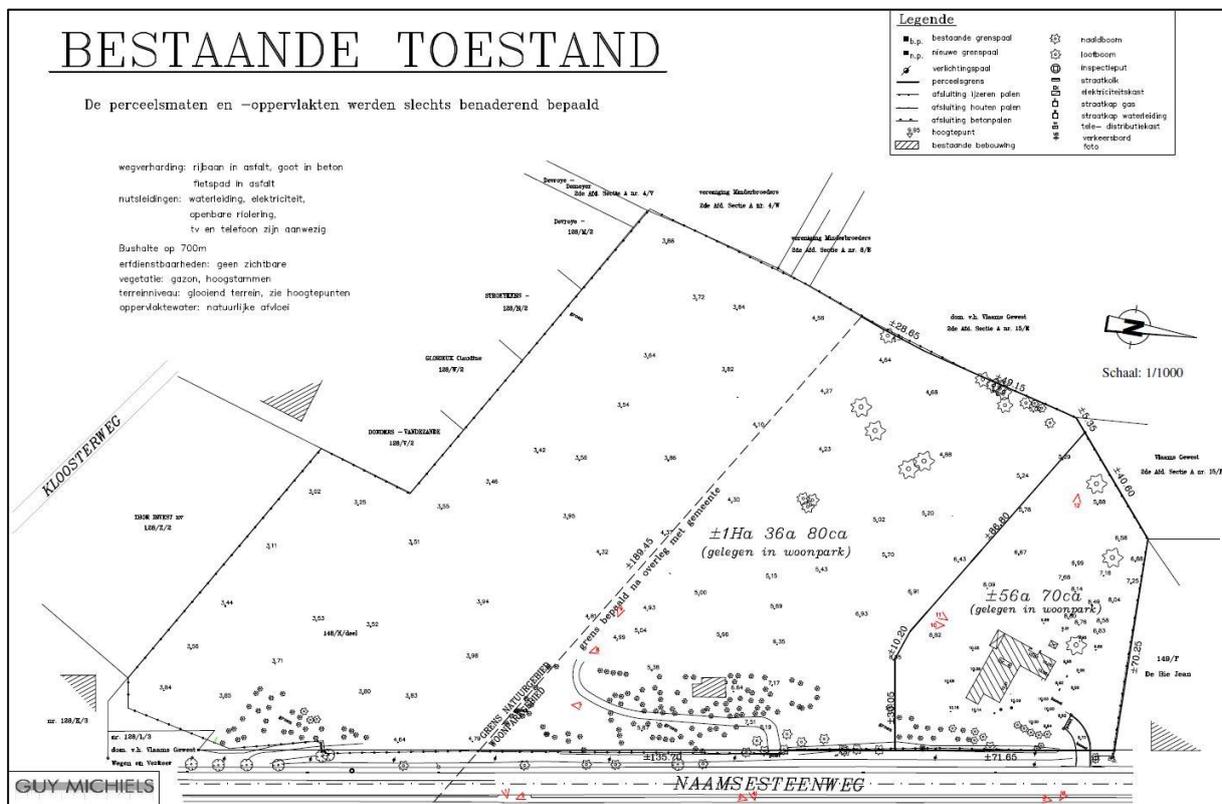
Het onderzoeksgebied bevindt zich ter hoogte van de Naamsesteenweg 4 te Oud-Heverlee (provincie Vlaams-Brabant) en omvat de percelen 0148/00H000, 0148/00D000 en 0148/00F000. De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedraagt ca. 38.065 m² (Figuur 1 en Figuur 2).

In het noordelijke deel van het onderzoeksgebied is een woning (huisnummer 4) aanwezig met een totale oppervlakte van ca. 330 m². Vanaf de Naamsesteenweg loopt er een korte weg in kasseien richting deze woning. Ten zuiden hiervan is nog een kleine bijwoning gelegen van ca. 70 m². Vanaf de ingang tot en met de Naamsesteenweg loopt een grindpad. Tussen de twee woningen loopt een onverhard pad (Figuur 3). Beide woningen zijn hoogstwaarschijnlijk niet onderkelderd (Initiatiefnemer 2021).

Het onderzoeksgebied is verder onbebouwd. Dit gaat om een totale oppervlakte van ca. 37.665 m². Her en der staan er bomen verspreid binnen het onderzoeksgebied. Een groenstrook is aanwezig langs de percelen met huisnummers 14, 16, 18 en 20.

Huidige situatie	Oppervlakte	Maximale bodemverstoring
Woning (huisnummer 4)	Ca. 330 m ²	Niet bekend
Bijwoning	Ca. 70 m ²	Niet bekend
Onbebouwd	Ca. 37.665 m ²	Niet bekend
Totale oppervlakte	Ca. 38.065 m²	

Tabel 2: Opsomming huidige situatie met oppervlakte en maximale bodemverstoring (Initiatiefnemer 2021).

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

De hier getoonde ontwerpgegevens werden aangeleverd door de initiatiefnemer en zijn als bijlagen aan dit document toegevoegd.

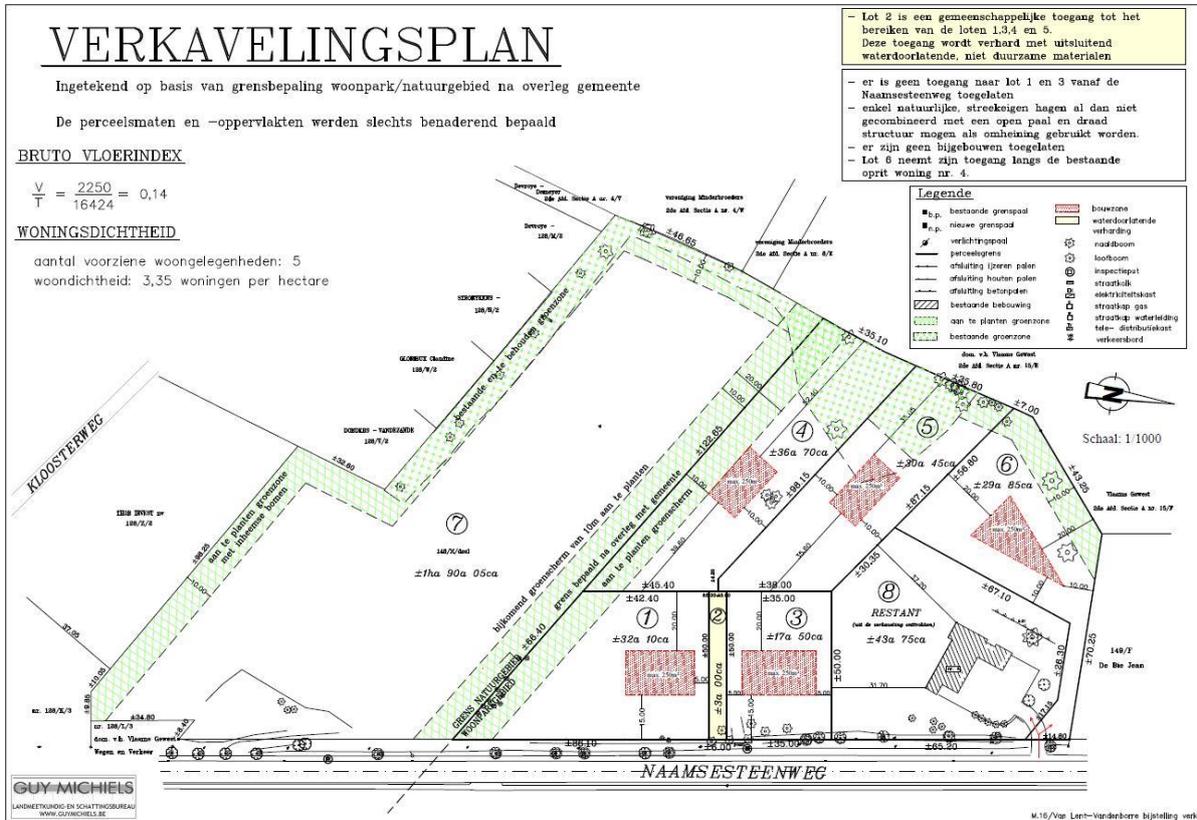
De toekomstige situatie voorziet in de verkaveling van het onderzoeksgebied in meerdere loten. De huidige percelen zullen her onderverdeeld worden in acht loten.

2.2.1 LOTEN

Het onderzoeksgebied zal in 8 verschillende loten worden verdeeld:

- Lot 1 (delen van de huidige percelen 148H en 148D) zal een oppervlakte van ca. 3.210 m² bedragen. In dit lot wordt een woongelegenheid (maximaal ca. 250 m²) met bijhorende nutsvoorzieningen gerealiseerd. Langs de zuidelijke zijde van dit lot zal een groenscherm van 10 m breed worden aangeplant. Deze groenstrook loopt tevens door tot in lot 4.
- Lot 2 (deel van het huidige perceel 148H) zal een oppervlakte van ca. 300 m² bedragen. In dit lot wordt een gemeenschappelijke toegang gerealiseerd van ongeveer 6 m breed. Via deze weg kunnen loten 1, 3, 4 en 5 bereikt worden. De weg zal worden verhard met waterdoorlaatbare, niet duurzame materialen.
- Lot 3 (deel van het huidige perceel 148H) zal een oppervlakte van ca. 1.750 m² bedragen. In dit lot wordt een woongelegenheid (maximaal ca. 250 m²) met bijhorende nutsvoorzieningen gerealiseerd.
- Lot 4 (delen van de huidige percelen 148H en 148D) zal een oppervlakte van ca. 4.540 m² bedragen. In dit lot wordt een woongelegenheid (maximaal ca. 250 m²) met bijhorende nutsvoorzieningen gerealiseerd. Langs de zuidelijke zijde van dit lot zal een groenscherm van 10 m breed worden aangeplant. Deze groenstrook loopt tevens door tot in lot 1. In het westelijke deel van lot 4 is een bestaande groenzone aanwezig.
- Lot 5 (deel van het huidige perceel 148H) zal een oppervlakte van ca. 3.800 m² bedragen. In dit lot wordt een woongelegenheid (maximaal ca. 250 m²) met bijhorende nutsvoorzieningen gerealiseerd. In het westelijke deel van lot 5 is een bestaande groenzone aanwezig. Deze zal in de toekomstige situatie blijven behouden in huidige vorm. Tevens wordt hier een groenstrook aangeplant.
- Lot 6 (deel van de huidige percelen 148H en 148F) zal een oppervlakte van ca. 2.985 m² bedragen. In dit lot wordt een woongelegenheid (maximaal ca. 250 m²) met bijhorende nutsvoorzieningen gerealiseerd. In het westelijke deel van lot 6 wordt een nieuwe groenzone aangelegd. Deze strook zal doorlopen tot in lot 5.
- Lot 7 (deel van het huidige perceel 148H) zal een oppervlakte van ca. 9.005 m² bedragen. Dit lot mag niet veranderd worden buiten de aanplant van het nieuwe groenscherm met breedte van 10 m. Er zullen geen andere werken binnen dit lot plaatsvinden. Dit betekent dat dit lot, op de aan te planten groenzone na, wordt uitgesloten van verder onderzoek binnen de verkaveling. Mochten er binnen deze zone in de toekomst toch werken met ingreep in de bodem zijn gepland, dan moet er een nieuwe archeologienota worden opgesteld.
- Lot 8 (deel van perceel 148H) wordt als 'restant' op de plannen aangeduid. Binnen dit lot is de bestaande woning van huisnummer 4 gelegen. De totale oppervlakte van dit lot zal ca. 4.375

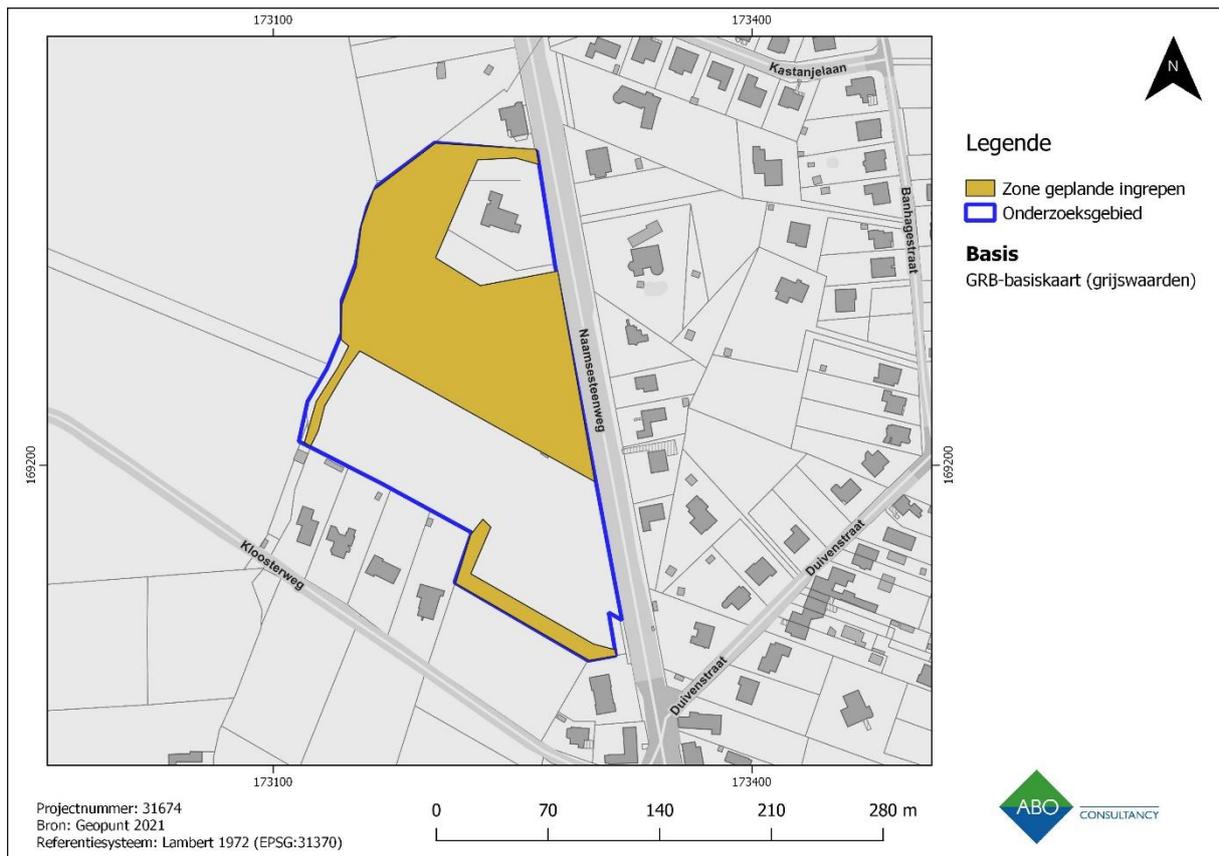
m² bedragen. Er zijn binnen dit lot geen werken gepland. Dit betekent dat dit lot wordt uitgesloten van verder onderzoek binnen de verkaveling. Mochten er binnen deze zone in de toekomst toch werken met ingreep in de bodem zijn gepland, dan moet er een nieuwe archeologienota worden opgesteld.

Figuur 4: Verkavelingsplan (Initiatiefnemer 2021).

Binnen een groot deel (ca. 19.843 m²) van het onderzoeksgebied vinden geen werkzaamheden plaats. Lot 7 mag niet veranderd worden buiten de aanplant van het nieuwe groenscherm met breedte van 10 m. Er zullen geen andere werken binnen dit lot plaatsvinden. Lot 8 mag in zijn geheel niet veranderd worden. Deze delen zullen daarom worden uitgesloten van verder onderzoek binnen de verkaveling. Daarnaast worden er geen werken uitgevoerd binnen de bestaande en te behouden groenzone. Deze groenzone bevindt zich aan de zuidelijke en westelijke rand van het toekomstige lot 7. Mochten er binnen deze zones in de toekomst toch werken met een ingreep in de bodem worden gepland, dan moet er hiervoor een nieuwe archeologienota worden opgesteld.

Er vinden alleen werken plaats binnen het overige deel van het onderzoeksgebied (ca. 18.222 m²), zie gele zones in Figuur 5. Voor deze zones wordt er uitgegaan van een maximale bodemverstoring aangezien het een verkaveling betreft.

Figuur 5: GRB met weergave van het onderzoeksgebied en de zone waarin werken gepland zijn.

3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

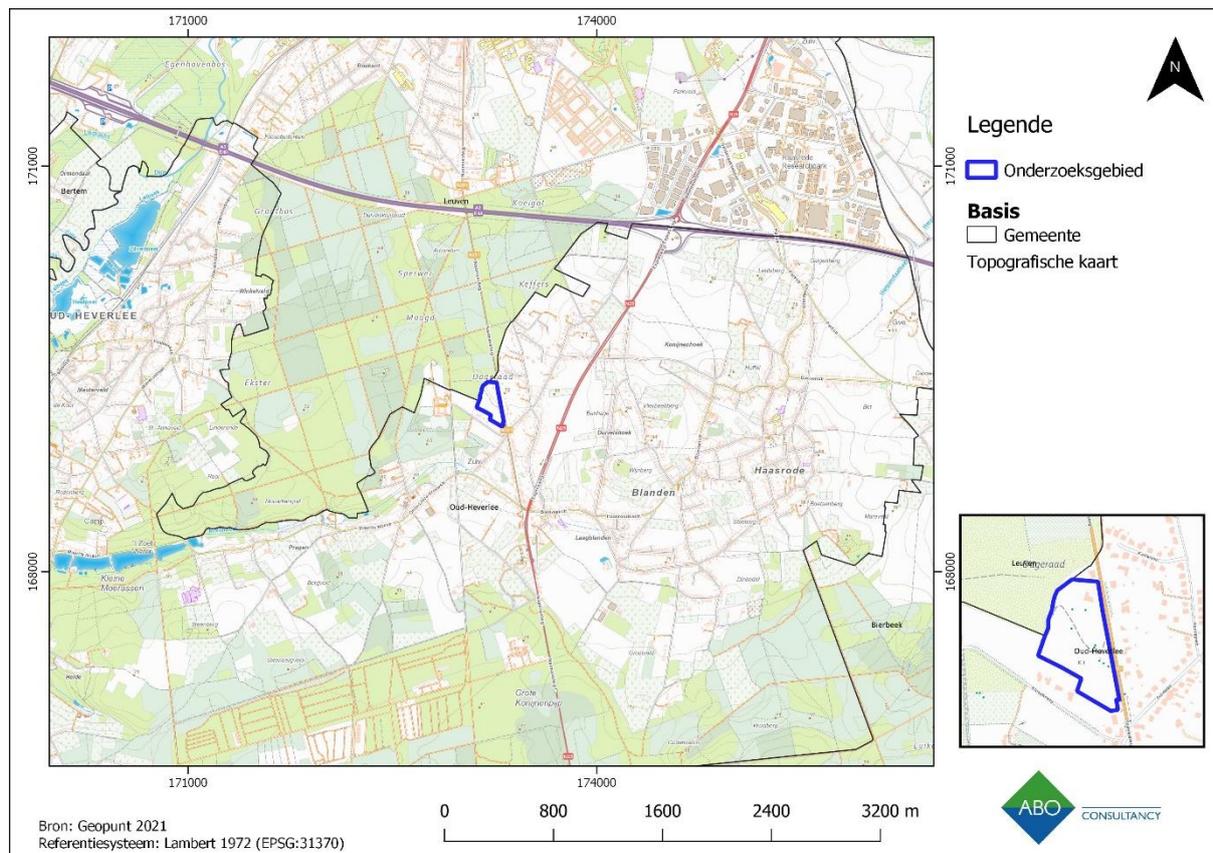
3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

Het onderzoeksgebied bevindt zich aan de noordelijke rand van de gemeente Oud-Heverlee en grenst daarnaast aan de gemeente Leuven. Het is tussen de deelgemeentes Oud-Heverlee en Blanden gelegen. Het dorpscentrum van Oud-Heverlee bevindt zich op ca. 2,5 km ten westen van het onderzoeksgebied en het centrum van Blanden op ca. 1,6 km ten zuidoosten (Figuur 6).

De kaart toont dat het onderzoeksgebied aan de Naamsesteenweg is gelegen. Deze weg typeert zich door de aanwezigheid van lintbebouwing, maar loopt ten noorden van het onderzoeksgebied verder door in een bosgebied. Ten zuiden van het onderzoeksgebied loopt de Kloosterweg. Aan het einde van deze weg is de kerk La Foresta gelegen.

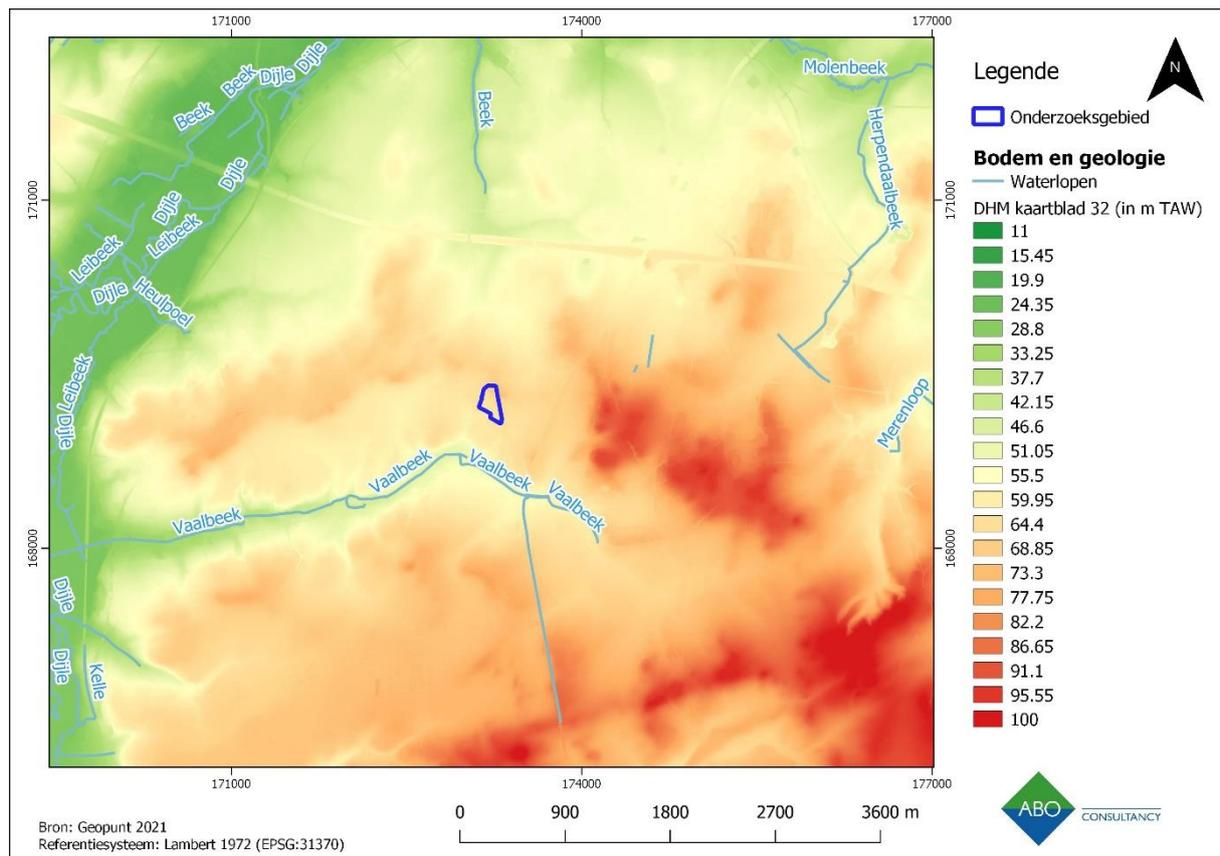
Het onderzoeksgebied grenst in het westen aan het Heverleebos. Dit bos wordt gekenmerkt door een dambordvormig wegenpatroon en plaatselijk een sterpatroon. Deze rechte wegen waren door de families de Croy en Arenberg aangelegd, die dit gebied gebruikte als jachtterrein enkele eeuwen geleden. Momenteel maakt dit bos deel uit van een landschappelijk geheel, genaamd 'Heverleebos – Zoet Water – Meerdaal – en Mollendaalbos' (ID: 135100). Ten zuiden is het Meerdaalwoud en Mollendaalbos te zien.

Figuur 6: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.

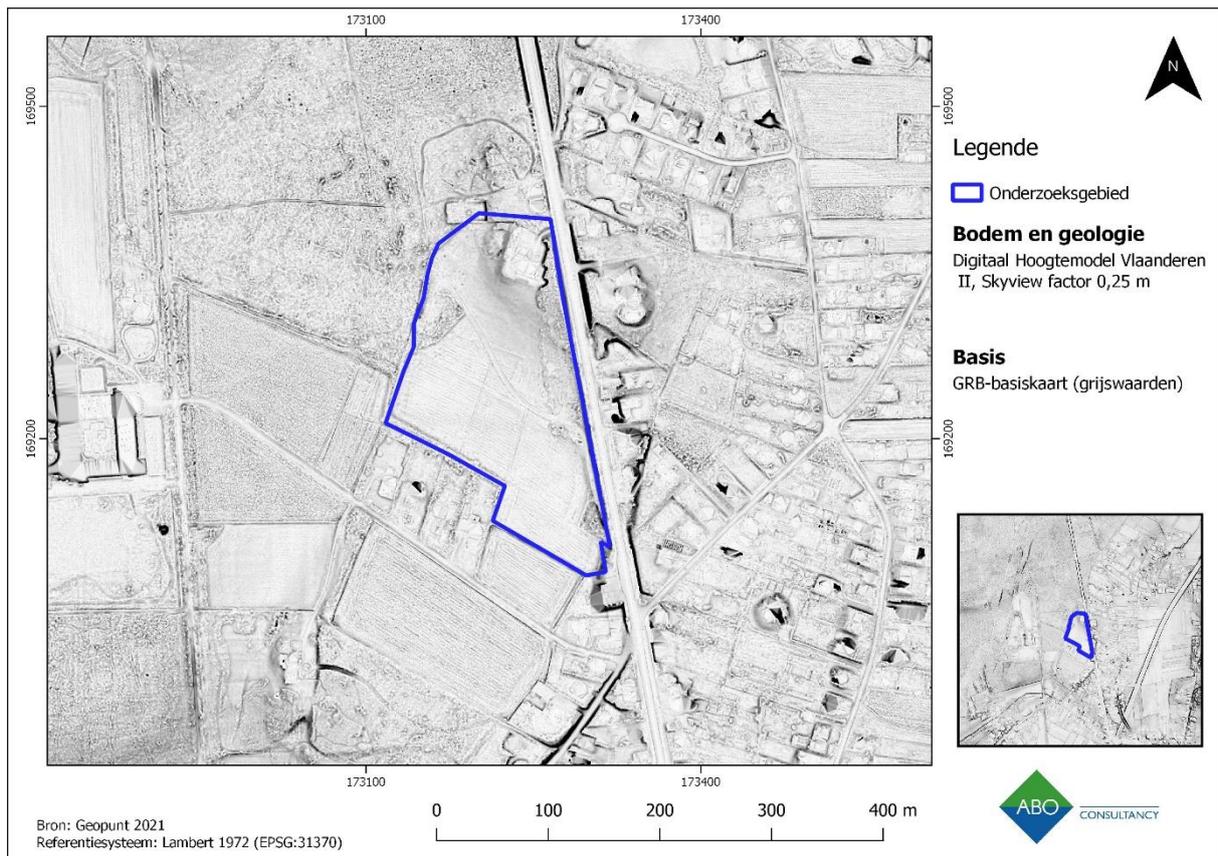
3.1.2 HOOGTEMODELKAARTEN

Het reliëf is in de vorm van een DHM en het DHM Vlaanderen II (Skyviewkaart) weergegeven (Figuur 7 en Figuur 8). Zoals op de DHM-kaart is te zien, bevindt het onderzoeksgebied zich binnen een gradiëntzone. De hoogte binnen het onderzoeksgebied loopt langzaam af van noord (ca. 69 m TAW) naar zuid (ca. 62 m TAW). Op ca. 500 m ten zuiden van het onderzoeksgebied is de vallei van de Vaalbeek zichtbaar. De Vaalbeek is een zijtak van de Dijle, die op ca. 3,7 km ten westen van het onderzoeksgebied stroomt. Hoge en droge gebieden waren in het verleden een aantrekkelijke locatie om te vestigen. De beschikbare waterlopen bevinden zich echter wel op een wat grotere afstand van het onderzoeksgebied.

Figuur 7: DHM kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied in de omgeving.

Op de Skyviewkaart is te zien dat het noordoostelijke deel binnen het onderzoeksgebied op een hoger gelegen deel is gelegen (Figuur 8). Op dit deel is tevens de bestaande woning (huisnummer 4) gebouwd. De oostelijke rand, ter hoogte van de Naamsesteenweg lijkt ook hoger in het landschap te liggen. Ook kan er uit de kaart worden afgeleid dat de hoogte binnen het onderzoeksgebied langzaam afloopt van noord en zuid.

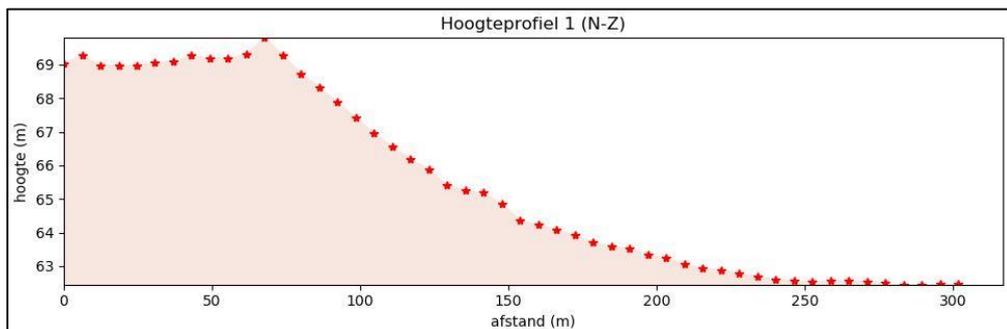
Figuur 8: DHM (Skyview) met aanduiding van het onderzoeksg gebied.

3.1.3 HOOGTEVERLOOP

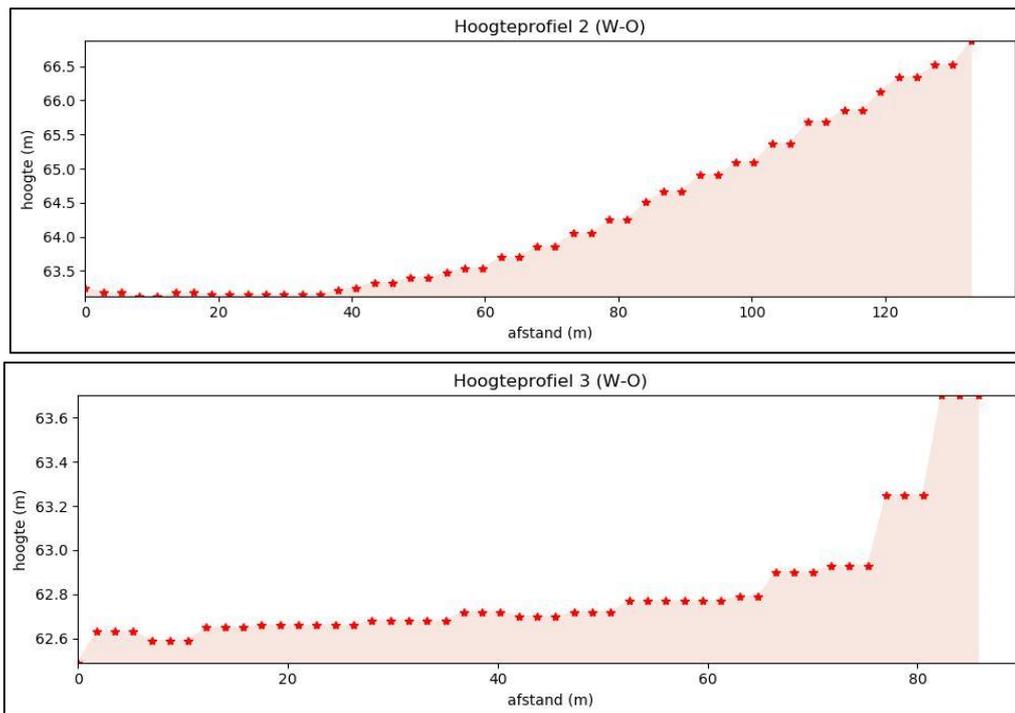
Op Figuur 11 is duidelijk te zien dat het noordoostelijke deel van het onderzoeksg gebied hoger is gelegen dan het overige deel van het onderzoeksg gebied. Binnen deze zone is tevens een woning gebouwd (huisnummer 4).

Volgens de hoogtelijnen bevindt het maaiveld binnen het noordelijke deel van het onderzoeksg gebied op ca. 69 m TAW, waarna de hoogte hiervan langzaam afzakt richting het zuidelijke deel op ca. 62 m TAW (zie hoogteprofiel 1 in Figuur 9).

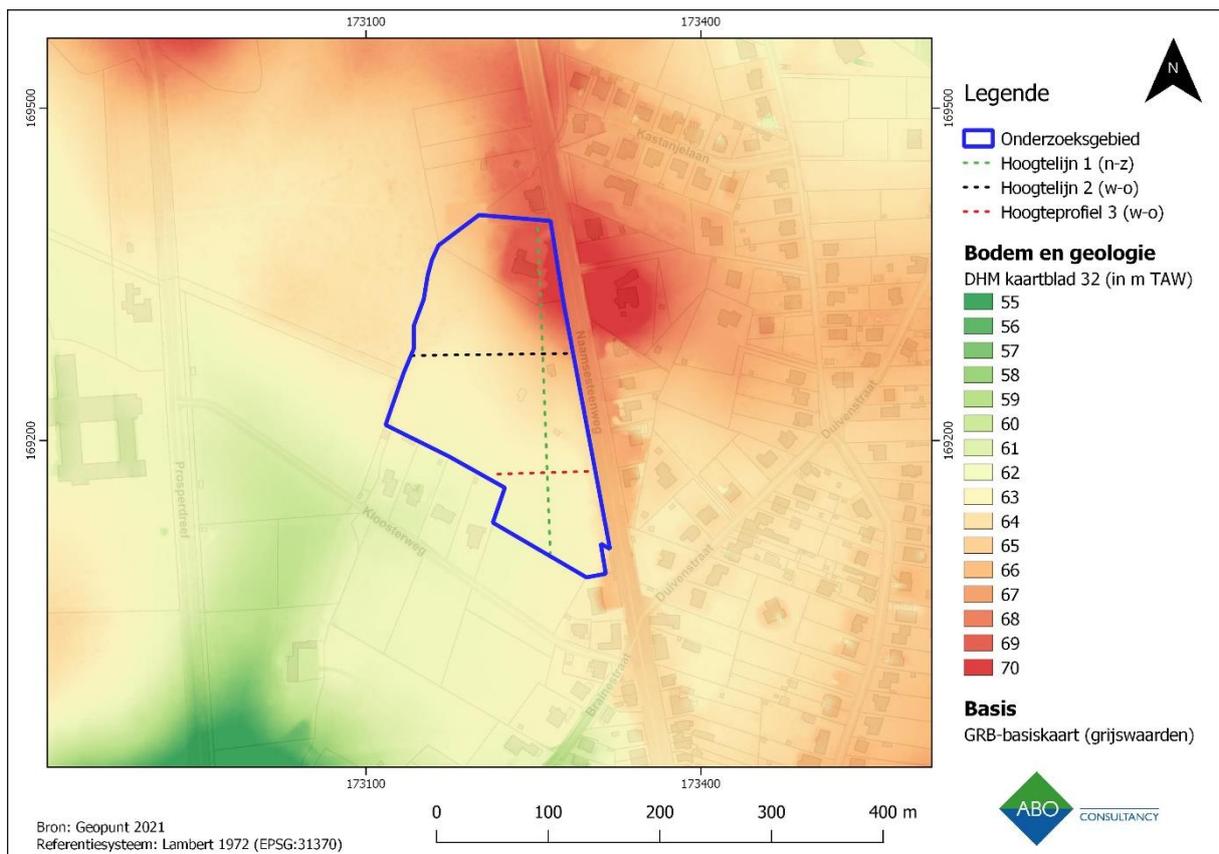
Daarnaast loopt de hoogte op van west (ca. 63,3 m TAW) naar oost (ca. 66,8 m TAW). Deze hoogtelijn is wel in het noordelijke deel van het onderzoeksg gebied getrokken (zie hoogteprofiel 2 in Figuur 9). Het zuidelijke deel loopt minder stijl op van west (ca. 62,6 m TAW) naar oost (63,7 m TAW), zie (zie hoogteprofiel 3 in Figuur 10).

Figuur 9: Hoogteprofiel 1 (Geopunt 2021).

Figuur 10: Hoogteprofielen 1 en 2 (Geopunt 2021).

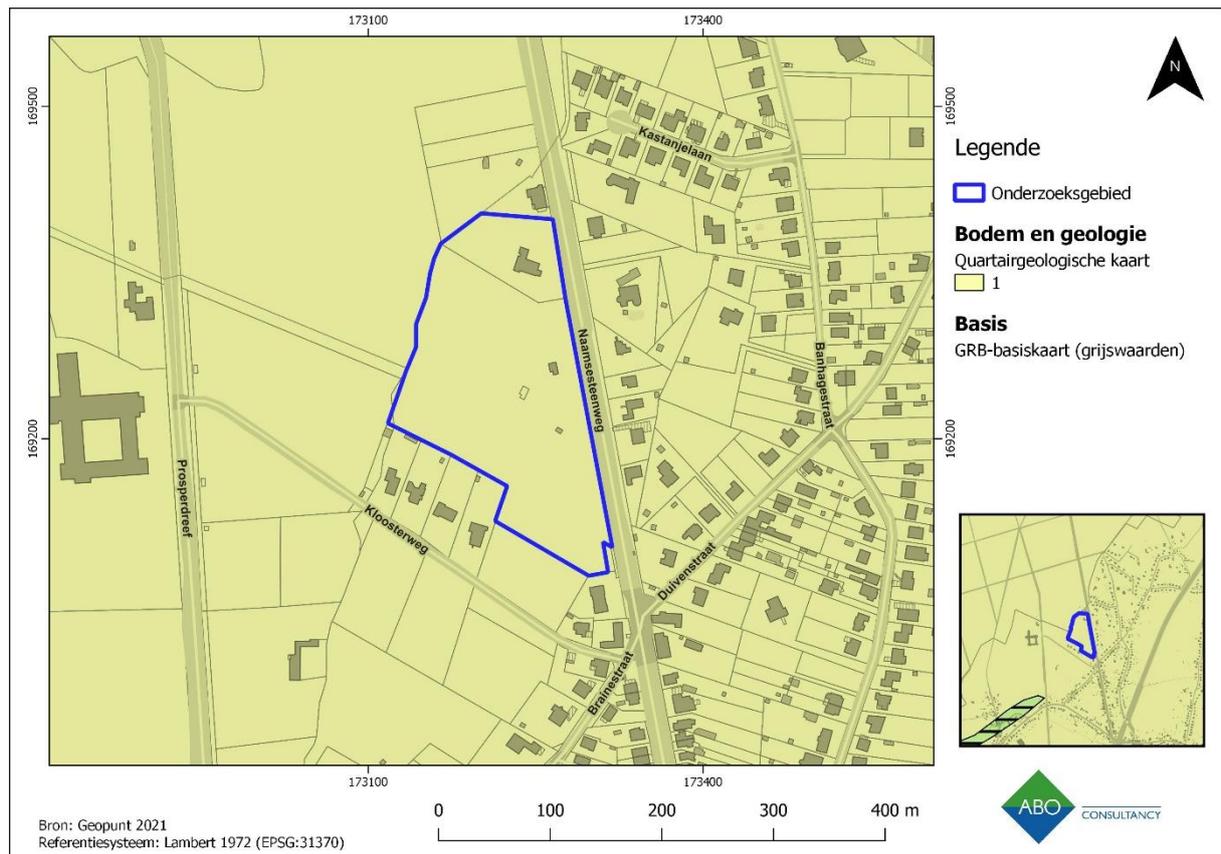

Figuur 11: DHM met weergave van het onderzoeksgedebied en de getrokken hoogtelijnen.

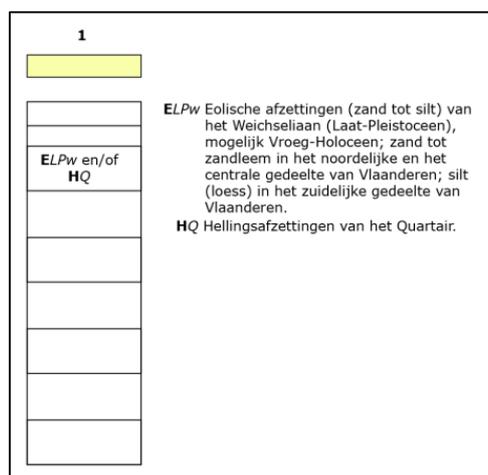
In het westelijke deel van het onderzoeksgebied wordt een droge zandleembodem met een sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont verwacht (**sLbc**). De kleine letter 's' staat hierbij voor een zandsubstraat dat tussen een diepte van ca. 20 tot 80 cm-mv voorkomt.

3.2.2 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

Volgens de Quartairgeologische kaart wordt er binnen het volledige onderzoeksgebied het profieltype 1 verwacht (Figuur 13). Dit type wordt gekenmerkt door eolische afzettingen van het Weichseliaan en/of hellingsafzettingen van het Quartair.

Figuur 13: Quartairgeologische kaart met weergave van het onderzoeksgebied.

Figuur 14: Quartaire sequentie ter hoogte van het onderzoeksgebied (Geopunt 2021).

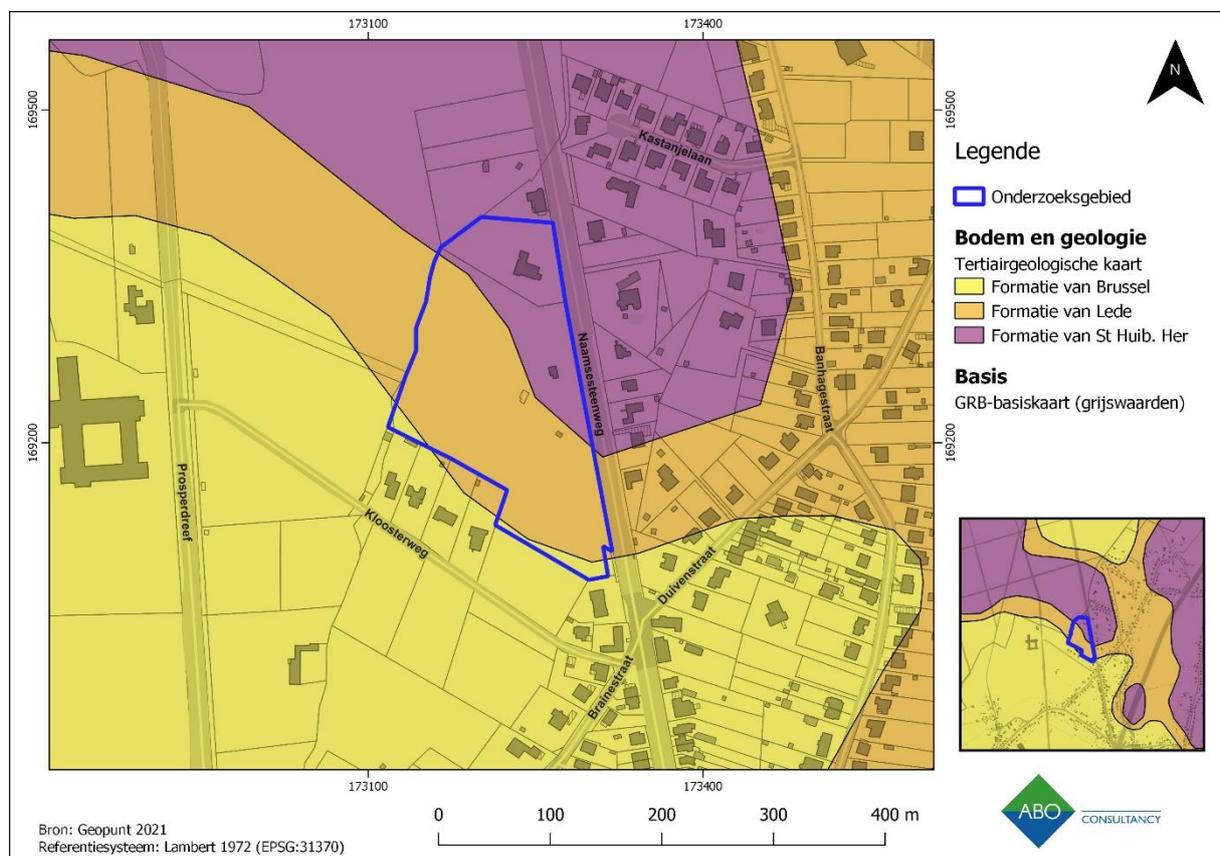
3.2.3 TERTIAIRGEOLOGISCHE KAART

Het onderzoeksgebied ligt binnen drie tertiaire afzettingen (Figuur 15). Het noordelijke deel is gekarteerd als de Formatie van Sint-Huibrechts-Hern. Deze formatie wordt gekenmerkt door grijsgroen zeer fijn zand. Het is klei- en glauconiethoudend- en glimmerrijk.

Het centrale en grootste deel van het onderzoeksgebied is gekarteerd als de Formatie van Lede. Deze formatie bestaat uit fijn zand dat lichtgrijs van kleur is. Het is kalk-, fossiel- en glauconiethoudend. Het bestaat daarnaast uit basisgrind en in sommige gevallen uit kalksteenbanken.

Binnen het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied wordt de Formatie van Brussel verwacht. Deze fijne zandige laag is bleekgrijs van kleur en bestaat uit kiezel- en kalksteenbanken. Het is kalkhoudend en soms fossielhoudend.

Volgens de Tertiair isohypsen top, komen deze lagen voor op ca. 65 m TAW . Deze lagen zullen tijdens de uitvoering van de werken dus mogelijk worden aangesneden.

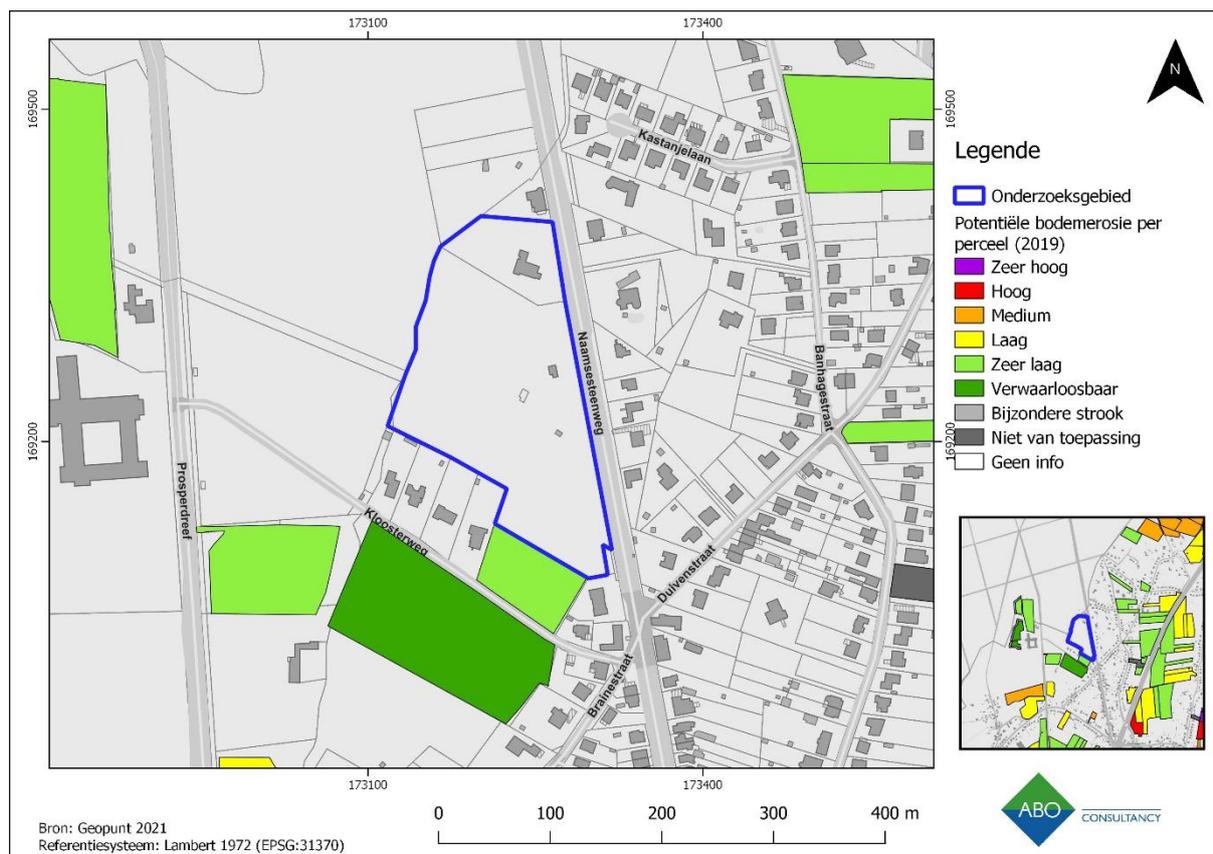

Figuur 15: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.

3.2.4 BODEMEROSIEKAART

Voor het onderzoeksgebied is geen informatie beschikbaar omtrent het potentiële bodemerisierpotentieel. Er komen wel enkele percelen voor met een zeer laag tot verwaarloosbaar bodemerisier potentieel in de omgeving hiervan. Een lage impact van erosie bevordert de bewaring van de oorspronkelijke bodemopbouw en bijgevolg ook van eventueel aanwezige archeologische resten.

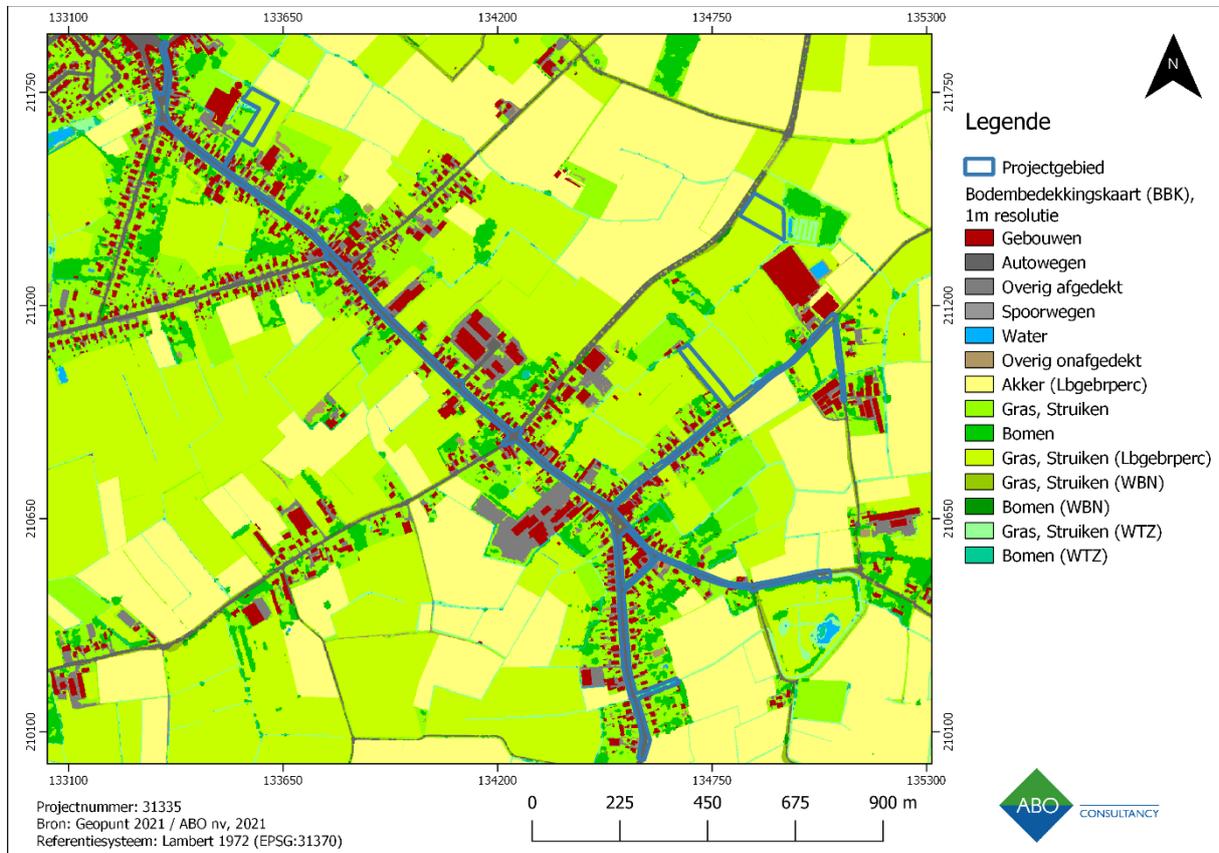
In de ruimere omgeving komen wel enkele percelen voor met een medium tot hoog bodemerisier potentieel. Een hoog bodemerisier potentieel heeft een grote invloed op de bodem doordat de bodemkwaliteit afneemt en zo indirect het bodemarchief aantast. Op langdurig termijn kan dit ook negatieve gevolgen hebben voor eventuele aanwezige archeologie.

Figuur 16: Bodemerisierkaart (2021) op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied.

3.2.5 BODEMBEDEKKINGSKAART

Het onderzoeksgebied ligt binnen een groenzone, aan de rand van het Heverleebos, zie Figuur 17. In het noordelijke deel is een woning (rood) gelegen. De kaart toont verder weinig nieuwe informatie.

Figuur 17: Bodembedekkingskaart (2015) met aanduiding van het onderzoeksgebied.

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

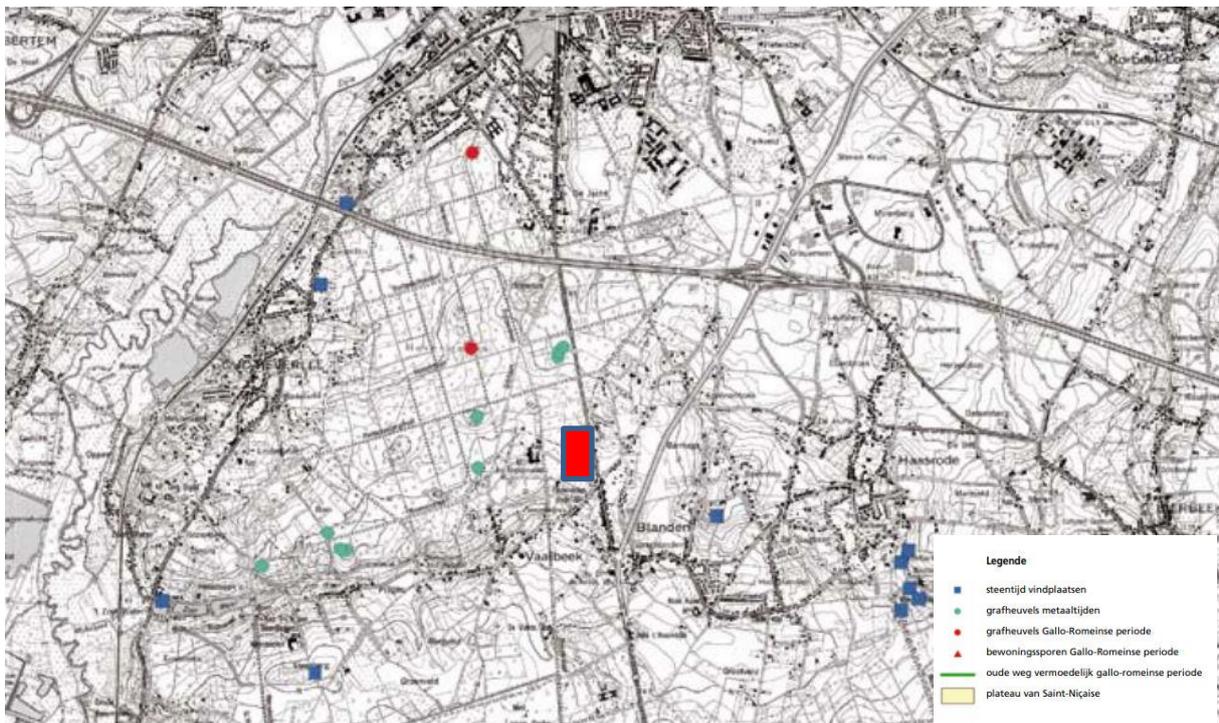
Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 4 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris archeologische zone	Niet van toepassing
Cultuurhistorisch landschap	Relevant, cf. 4.1.1
Landschappelijke element	Relevant, cf. 4.1.1
Landschappelijk geheel	Relevant, cf. 4.1.1
Inventaris bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.1.1
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Niet van toepassing
Centraal Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.1.2
Inventaris historische stadskern	Niet van toepassing
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Niet van toepassing
Wereldoorlog relictten	Niet van toepassing
Cartografische bronnen	
Fricxkaart (1745)	Relevant, cf. 4.3.1
Ferrariskaart (1771-1778)	Relevant, cf. 4.3.2
Atlas der Buurtwegen (1841)	Relevant, cf. 4.3.3
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.3.4
Popkaart (1842-1879)	Relevant, cf. 4.3.5
Kaart van België uit 1939	Relevant, cf. 4.3.5
Kaart van België uit 1969	Relevant, cf. 4.3.6
Ortholuchtfoto's	
Kleinschalige zomeropnamen, 1971, zwart-wit	Relevant, cf. 4.4
Kleinschalige zomeropnamen, 1979 - 1990, kleur	Relevant, cf. 4.4
Grootschalige winteropnamen, 2000-2003, kleur	Relevant, cf. 4.4
Grootschalige winteropnamen, 2005-2007, kleur	Relevant, cf. 4.4
Grootschalige winteropnamen, 2014, kleur	Relevant, cf. 4.4
Grootschalige winteropnamen, 2020, kleur	Relevant, cf. 4.4

Tabel 3: Geraadpleegde bronnen (Cartesius; Geopunt, Inventaris Onroerend Erfgoed 2021).

4.1 HISTORISCHE ACHTERGROND

Aangetroffen vondsten duiden op een mogelijke menselijke aanwezigheid in de steentijd. Binnen het Heverleebos, aan de Wijbergstraat ca. 1 km ten zuidoosten van het onderzoeksgebied, is een boordschrabber aangetroffen die tussen het vroege en midden paleolithicum gedateerd kan worden. Het betreft een enkelvoudige convexe boordschrabber. Het silex bestaat uit witte patina en corrosie (Baete 2014, 31; Inventaris Onroerend Erfgoed 2021, waarnemingsobjecten ID: 1621).

Archeologische vondsten duiden daarnaast aan dat de omgeving van het onderzoeksgebied reeds bewoond was in het neolithicum, de metaaltijden en de Romeinse tijd (Inventaris Onroerend Erfgoed 2021, erfgoedobjecten ID: 135100). Binnen het Heverleebos zijn tot nu toe tenminste 11 grafheuvels gevonden op de rand van het plateau nabij de Vaalbeek (Figuur 18). De grootste grafheuvel betreft het Monarkengraf dat op ca. 1 km ten zuidwesten van het onderzoeksgebied gelegen is. Deze grafheuvel bestaat uit een ringwal en heeft een diameter van 36 m doorsnede (Figuur 19). Deze ringwalheuvels worden vaak geassocieerd met Hilversumkeramiek en kan gedateerd worden in de midden bronstijd (Baete 2014, 58). Zoals later in het hoofdstuk wordt aangetoond, bevindt zich onderzoeksgebied zich tevens in de nabije omgeving van drie andere grafheuvels uit de metaaltijd. Er zijn ook grafheuvels uit de Romeinse tijd bekend in het Heverleebos. Zoals later wordt toegelicht, ligt er een cluster aan Romeinse grafheuvels op ca. 900 m ten noordwesten van het onderzoeksgebied.

Figuur 18: Kaartje met hierop de aanwezige steentijd vindplaatsen en grafheuvels in de omgeving van het onderzoeksgebied (rode/blauwe vierkant), Baete 2014, 70.

Figuur 19: Het Monarkengraf (Baete 2014).

Het Heverleebos werd in de periode tussen 1727 en 1770 heraangelegd door de hertogen van Arenberg. In deze tijd behoorde dit bos tot het domein van het Arenbergkasteel dat ca. 3,5 km ten noordwesten van het onderzoeksgebied gelegen is. Tijdens de heraanleg werd een klassiek dambordpatroon van nieuwe rechte wegen aangelegd (Inventaris Onroerend Erfgoed 2021, aanduidingsobjecten ID: 1134). Vandaag de dag is dit wegenpatroon nog altijd aanwezig.

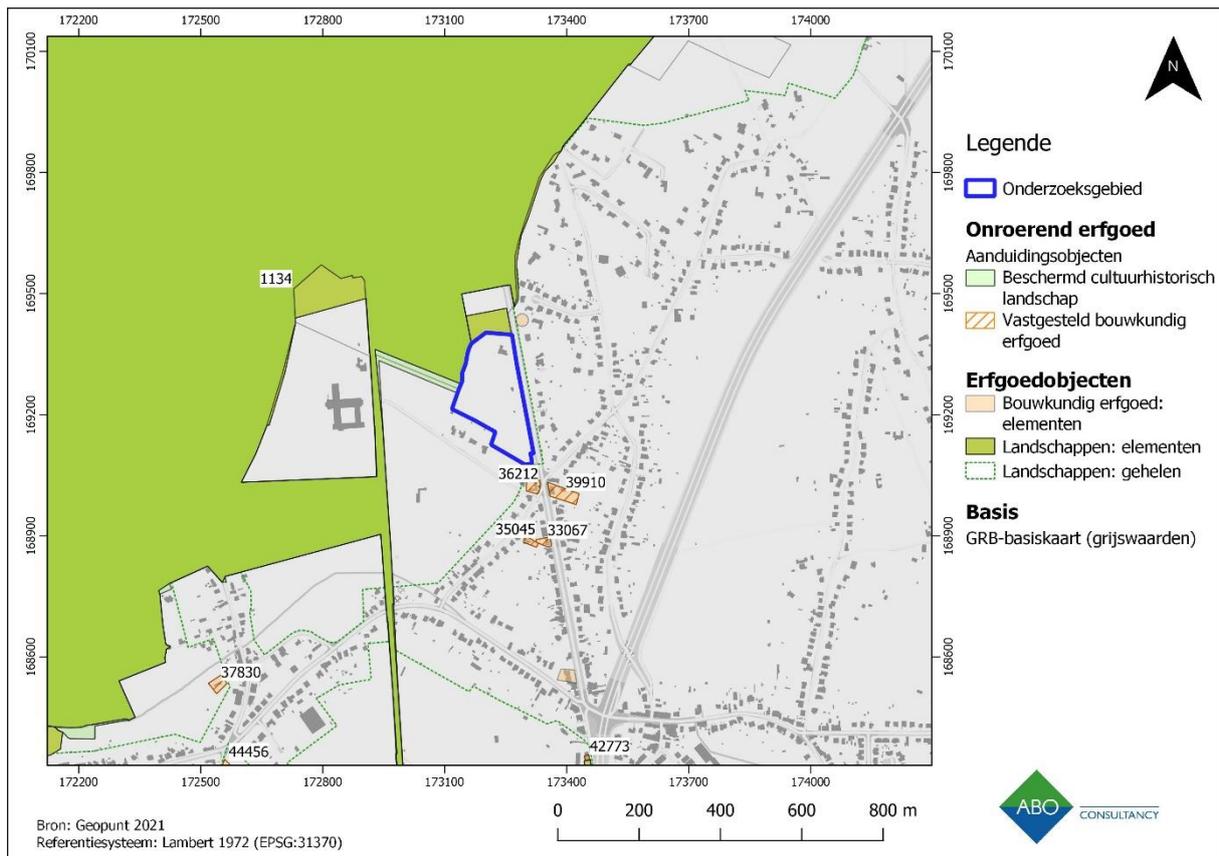
4.2 INVENTARIS ONROEREND ERFGOED

4.2.1 BESCHERMDE, VASTGESTELDE EN WETENSCHAPPELIJKE INVENTARISSEN

Voor de beschrijving van het geïnventariseerd en beschermd erfgoed in de omgeving van het onderzoeksgebied wordt het Geoportaal Onroerend Erfgoed geraadpleegd (Figuur 20).

Het onderzoeksgebied grenst aan het Heverleebos. Samen met het Meerdaalwoud is het beschermd als cultuurhistorisch landschap (ID: 1134) en landschappelijk element (ID: 300814). Daarnaast bevindt het onderzoeksgebied binnen het landschappelijk geheel: 'Heverleebos – Zoet Water – Meerdaal – en Mollendaalbos' (ID: 135100).

Ten zuiden van het onderzoeksgebied is een burgerhuis vastgesteld als bouwkundig erfgoed (ID: 36212) en bouwkundig element (ID: 42680). Het burgerhuis bestaat uit materiaal uit de tweede helft van de 18e eeuw.

Figuur 20: Erfgoedwaarden uit de Inventaris Onroerend Erfgoed in de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied.

4.2.2 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

Om het archeologisch potentieel in de regio te schetsen, wordt de Centrale Archeologische Inventaris geraadpleegd (Figuur 21). Zoals eerder werd aangehaald, wordt de omgeving van het onderzoeksgebied gekenmerkt door de aanwezigheid van vele grafheuvels uit de metaaltijden, maar ook uit de Romeinse tijd.

Steentijd

De omgeving van het onderzoeksgebied kent de aanwezigheid van enkele verschillende steentijd vindplaatsen. Zo is er op ca. 345 m ten zuiden van het onderzoeksgebied is 1 klingschrabber uit het neolithicum gevonden (ID: 166163).

Op ca. 900 m ten oosten van het onderzoeksgebied zijn er ter hoogte van de Wijbergstraat tijdens een archeologische veldkartering ca. 250 artefacten aangetroffen. De meeste bestaan uit zwart grijze silix die wit gepatineerd zijn. Daarnaast zijn er enkele in gepatineerd wommersomkwartsiet opgeraapt. Uit het mesolithicum was 1 vondst bekend (ID: 3329). Aan dezelfde straat is een enkelvoudige convexe boorschrabber gevonden (ID: 1621).

Zoals op Figuur 21 te zien is, bevinden de meeste steentijdsites zich op hoger gelegen delen in het landschap.

Metaaltijden

De omgeving wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van vele grafheuvels. Deze zijn vooral aan de rand van het plateau ten noorden van de Valleibeek gelegen. Hier liggen ook de grootste heuvels, zoals het Monarkengraf (zie historisch kader).

Op ca. 600 m ten noorden komt een cluster van grafheuvels voor. In totaal zijn er drie grafheuvels uit de metaaltijden aangetroffen (ID: 2232, 371, 2231).

Ten westen van het onderzoeksgebied, ter hoogte van de Parnassusbergdreef, de Bierbeekpleindreef en de Herendreef komen ook enkele grafheuvels voor. De meeste zijn geregistreerd op basis van de uitvoering van een archeologische veldverkenning en prospectie (ID: 2230, 372, ID: 2234). Er zijn ook enkele grafheuvels die enkel via luchtfotografie gesignaleerd zijn (ID: 208996, ID: 208998 en ID: 208994). Het onderzoeksgebied bevindt zich op ca. 390 m ten noordoosten van een grafheuvel die op basis op luchtfotografie is aangetroffen.

Romeinse tijd

Binnen het Heverleebos zijn ook verschillende grafheuvels uit de Romeinse periode aangetroffen. Zo ligt er een cluster aan grafheuvels op ca. 1 km ten noordwesten van het onderzoeksgebied (ID: 326, ID: 324, ID: 297, ID: 46, ID: 318).

Late middeleeuwen

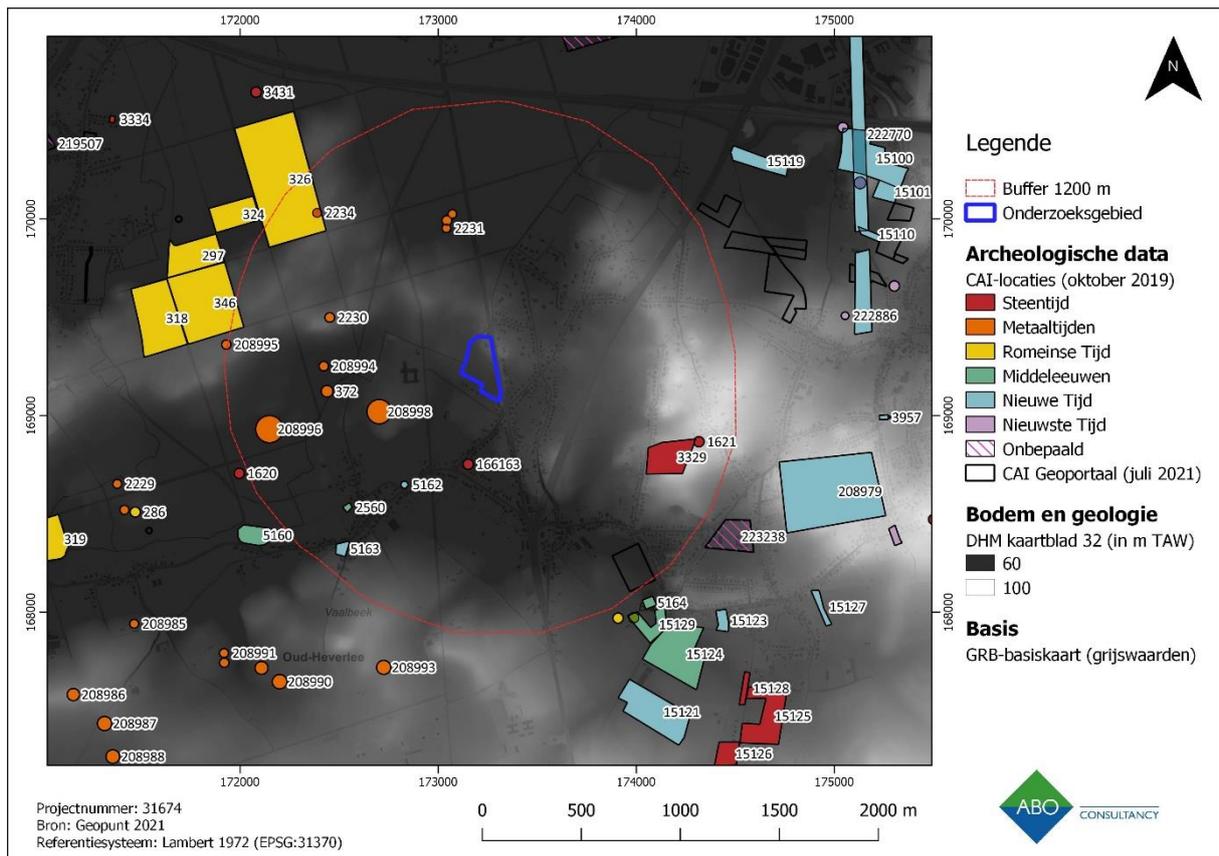
Er is tevens een aanwijzing dat de omgeving van het onderzoeksgebied bewoond was in de late middeleeuwen. Op ca. 900 m ten zuidwesten van het onderzoeksgebied staat de Sint-Magdalenakapel uit de late middeleeuwen (ID: 2560). Deze kapel wordt schriftelijk voor het eerst genoemd in de 13e eeuw. De eerste afbeelding is bekend uit de 17e eeuw. Binnen de kapel zijn meerdere menselijke resten aangetroffen.

nieuwe tijden

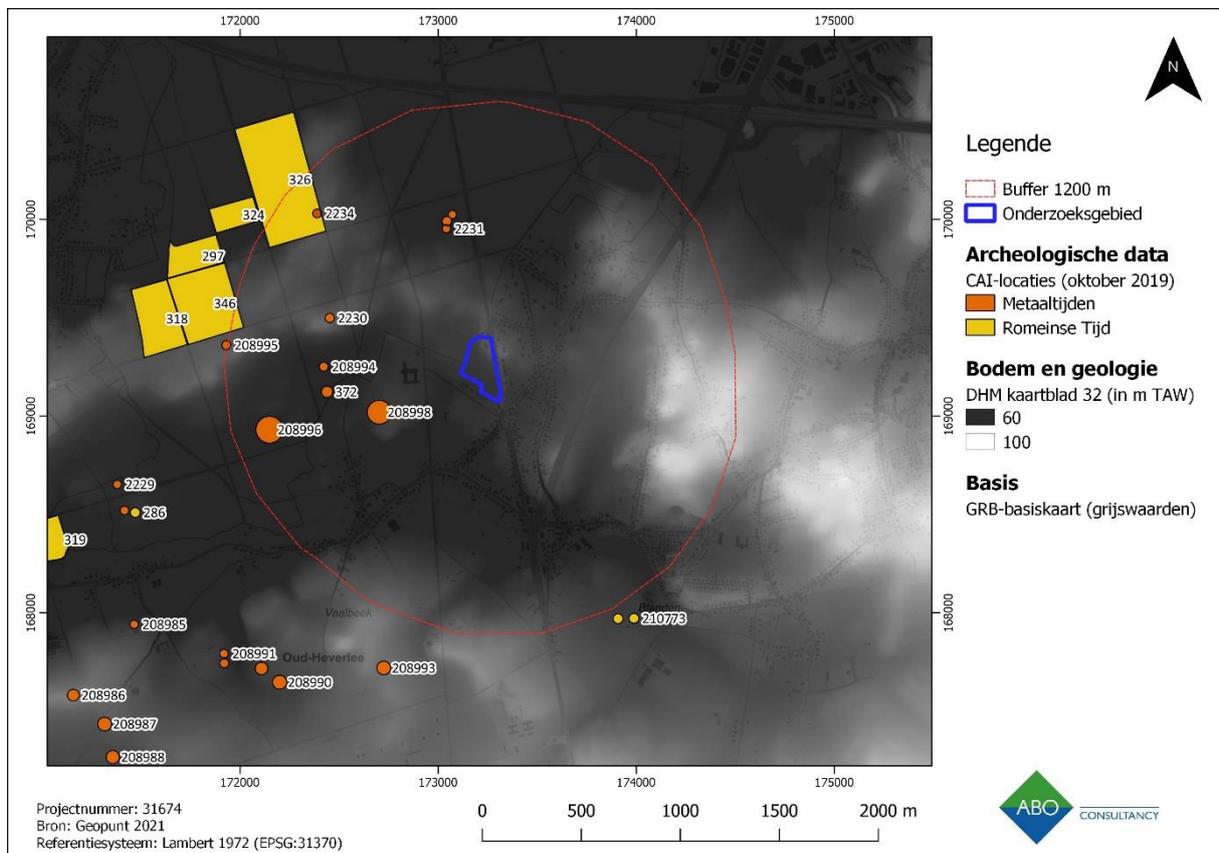
Er zijn tevens aanwijzingen gevonden dat de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied bewoond was in de nieuwe tijden. Op ca. 1 km ten zuidoosten van het onderzoeksgebied is er tijdens een archeologische veldkartering aardewerk aangetroffen (ID: 15122).

Conclusie

Op basis van de vermelde erfgoedwaarden in de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied kan bepaald worden dat er een archeologisch kennispotentieel aanwezig is voor alle tijdsperiodes. Er is hierbij een matige potentieel voor de steentijd en de metaaltijden. Andere tijdsperiodes kunnen niet worden uitgesloten.

Figuur 21: Weergave van CAI waarden in de ruime omgeving van het onderzoeksgebied (buffer 1 km).

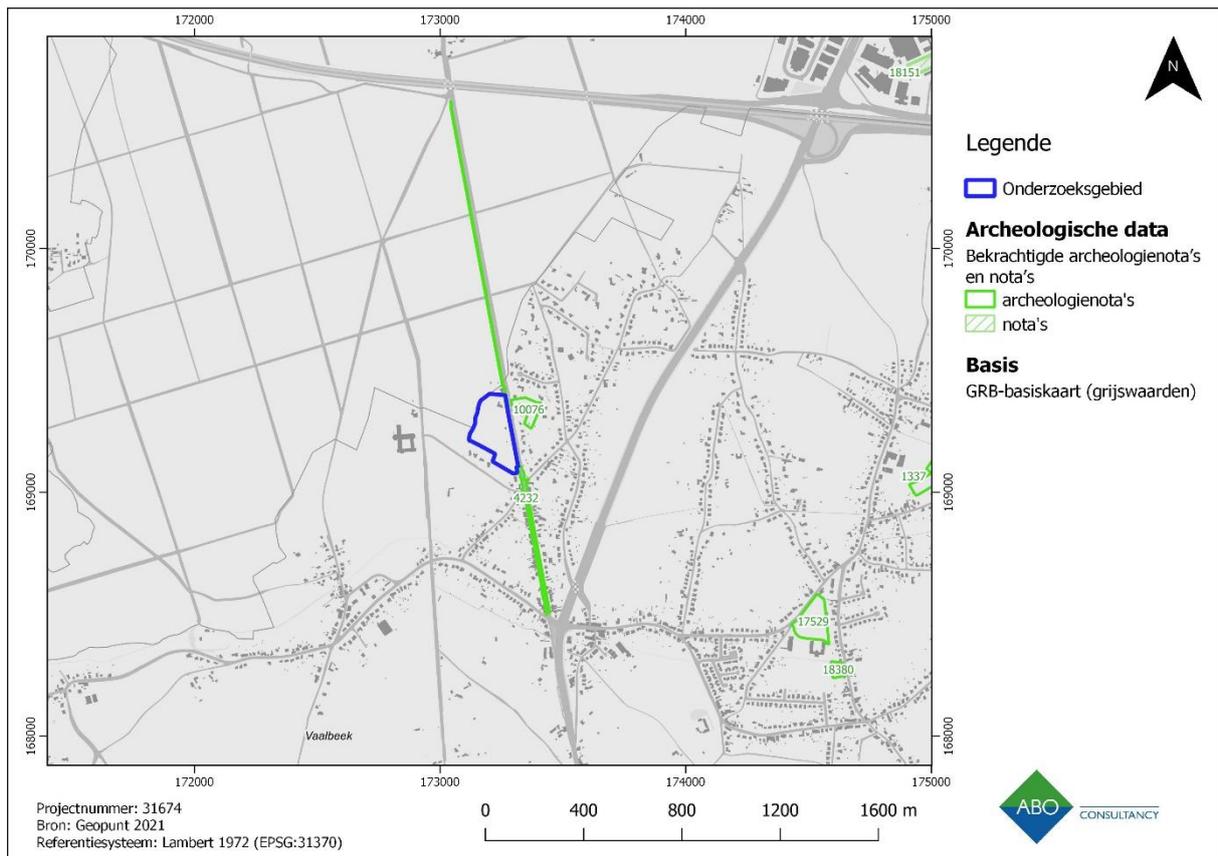
Figuur 22: Binnen de buffer van 1,2 km rondom het onderzoeksgebied zijn vele grafheuvels uit de metaaltijden en de Romeinse tijd zichtbaar.

CAI	Locatie	Omschrijving	Datering
2232	Naamsesteenweg, Oud-Heverlee	Grafheuvel (koepelvormig) op basis van prospectie	metaaltijden
371	Naamsesteenweg, Oud-Heverlee	Grafheuvel (koepelvormig) op basis van prospectie	metaaltijden
2231	Naamsesteenweg, Oud-Heverlee	Grafheuvel (koepelvormig) op basis van prospectie	metaaltijden
2230	Parnassusbergdreef, Oud-Heverlee	Grafheuvel (koepelvormig) op basis van prospectie	metaaltijden
208994	Filosofendreef, Oud-Heverlee	Grafheuvel (luchtfotografie)	metaaltijden
372	Filosofendreef, Oud-Heverlee	Grafheuvel (koepelvormig) op basis van prospectie	metaaltijden
208998	Greestraat, Oud-Heverlee	Grafheuvel (luchtfotografie)	metaaltijden
166163	Brainestraat, Oud-Heverlee	Klingschrabber	neolithicum
5162	Kruising van de Gemeentestraat en de O.L.-Vrouwestraat, Oud-Heverlee	Hof van Coeckelberghe (kaartstudie)	18e eeuw
2560	St.- Magdalenaweg, Oud-Heverlee	Sint-Magdalendakapel -inhumatiegraven en vlakgraven	Late middeleeuwen
208996	Filosofendreef, Oud-Heverlee	Grafheuvel (luchtfotografie)	metaaltijden
15122	Bierbeekstraat, Oud-Heverlee	Aardewerk	17e eeuw
3329	Wijnbergstraat, Oud-Heverlee	Uit het neolithicum zijn 250 vondsten aangetroffen tijdens een veldkartering. Uit het mesolithicum is 1 vondst aangetroffen.	Neolithicum, mesolithicum
1621	Wijnbergstraat, Oud-Heverlee	Boordschrabber,	Vroeg paleolithicum
2234	Herendreef, Oud-Heverlee	Grafheuvel (koepelvormig) op basis van prospectie	metaaltijden
326	Herendreef, Oud-Heverlee	Grafheuvel	Romeinse tijd
5163	Greestraat, Oud-Heverlee	Hoeve	18e eeuw
208995	Parnassusbergdreef, Oud-Heverlee	Grafheuvel (luchtfotografie)	metaaltijden
346	Parnassusbergdreef, Oud-Heverlee	Grafheuvel	Romeinse tijd

Tabel 4: CAI meldingen rondom het onderzoeksgebied (CAI Onroerend Erfgoed 2021).

4.2.3 ARCHEOLOGIENOTA'S MET AKTENAME IN DE OMGEVING

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn er over meerdere percelen en/of percelen een archeologienota geschreven of is er reeds een archeologisch onderzoek op uitgevoerd. Deze studies zullen in de volgende paragrafen worden toegelicht.

Figuur 23: GRB met weergave van archeologienota's waarvan reeds akte is genomen.

4.2.3.1 ARCHEOLOGIENOTA ARCHEBO (ID: 10076)

Naar aanleiding van de aanvraag van een verkavelingsvergunning voor een terrein aan de Naamsesteenweg 5 te Oud-Beverlee werd een archeologienota opgesteld door Archebo in 2019 (ID: 10076). Gezien de topografische ligging op een hoger deel van een smalle verheven richel, werd de verwachting naar steentijd hoog ingeschat. Op dezelfde richel ligt op een korte afstand een gekende steentijdsite. Er werd een vooronderzoek in de vorm van landschappelijke boringen geadviseerd in uitgesteld traject. Dit onderzoek is tot op heden nog niet uitgevoerd.

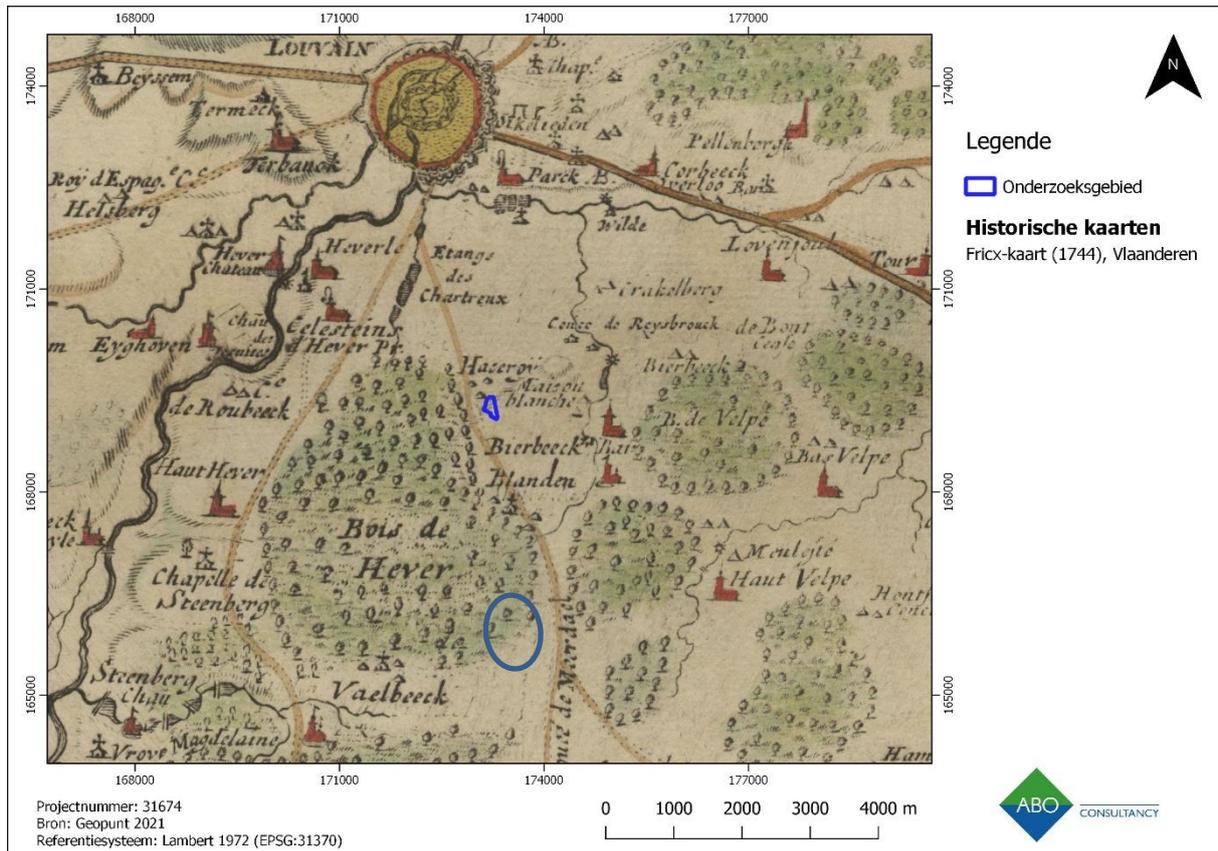
4.2.3.2 ARCHEOLOGIENOTA

Naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een deel van de Naamsesteenweg te Leuven en Oud-Heverlee werd een archeologienota met beperkte samenstelling opgesteld (ID: 4232). Onder de geplande werken vielen de heraanleg van het fietspad, maar ook enkele structurele onderhoudswerken aan een kruispunt. Op basis van het bureauonderzoek werd bepaald dat het merendeel van het onderzoeksgebied reeds verstoord zou zijn. Er werd daarom geen verder onderzoek geadviseerd.

4.3 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.3.1 FRICXKAART (1712)

Op de Fricxkaart wordt het onderzoeksgebied ten noordoosten van het Heverleebos (*Bois de Hever*) weergegeven nabij de dorpen *Bierbeeck* en *Blanden*. In werkelijkheid ligt het onderzoeksgebied ten zuidoosten van het Heverleebos, ter hoogte van het hoger liggende plateau ten noorden van de Vaelbeek (Vaalbeek), zie Figuur 24.

Figuur 24: Fricxkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied en waar het ongeveer zou moeten liggen (blauwe cirkel).

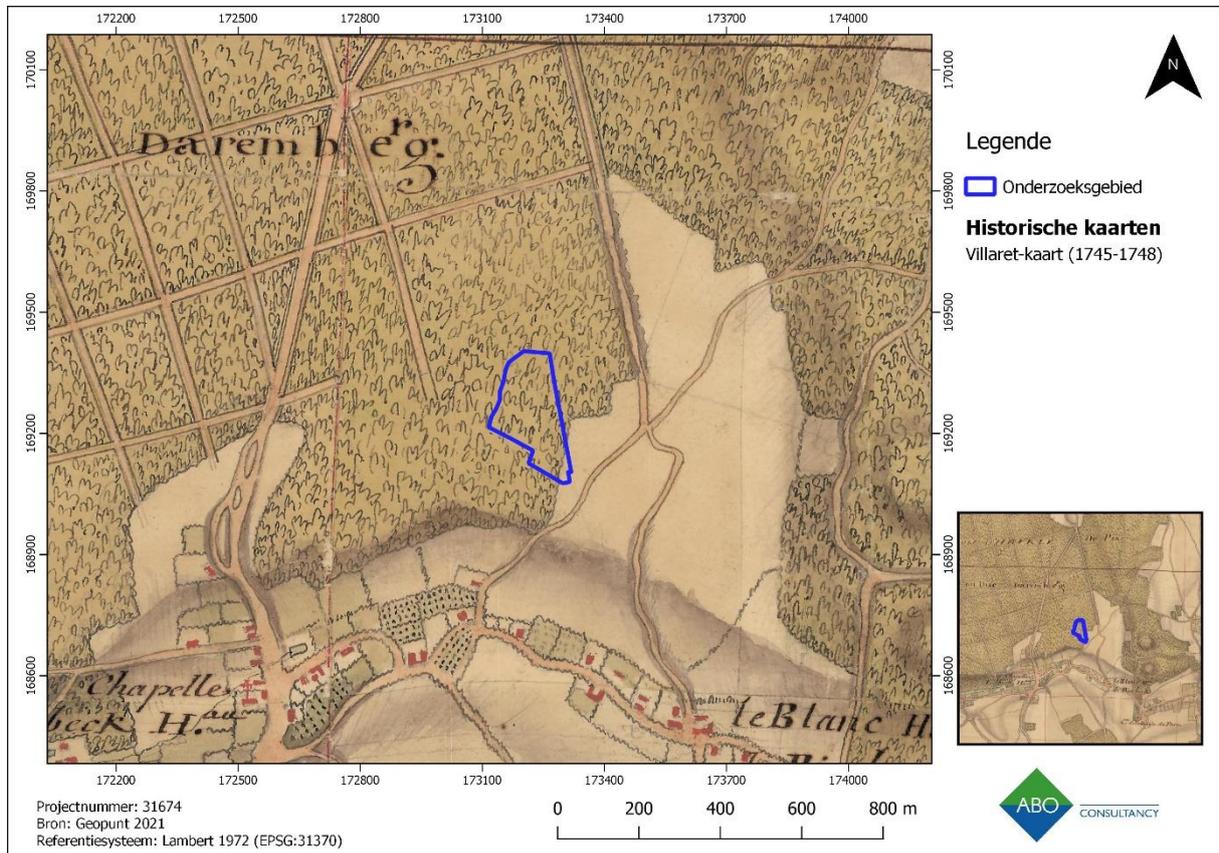
4.3.2 VILLARET-KAART (1745-1748)

Op de Villaret-kaart uit halverwege de helft van de 18e eeuw, wordt het onderzoeksgebied aan de rand van het Heverleebos weergegeven. Het gehele onderzoeksgebied wordt aangegeven als zijnde een bosgebied.

Het Heverleebos werd in de periode tussen 1727 en 1770 heraangelegd door de hertogen van Arenberg. In deze tijd behoorde dit bos tot het domein van het Arenbergkasteel dat ca. 3,5 km ten noordwesten van het onderzoeksgebied gelegen is. Tijdens de heraanleg werd een klassiek dambordpatroon van nieuwe rechte wegen aangelegd (Inventaris Onroerend Erfgoed 2021, aanduidingsobjecten ID: 1134). Dit dampatroon is reeds op de Villaret-kaart zichtbaar.

Een deel van de voorganger van de Naamsesteenweg lijkt al ten oosten van het onderzoeksgebied zichtbaar. Mogelijk lag het onderzoeksgebied direct ten westen hiervan. Een afwijking in locatie is mogelijk een resultaat van een kleine fout in georeferentie of intekening van de kaart. Het is hiermee ook mogelijk dat het zuidelijke deel binnen het onderzoeksgebied dus niet beplant was met bomen.

Ten zuiden is het gehucht en tevens kapel genaamd *Veelbeck* (Vaalbeek) te zien.

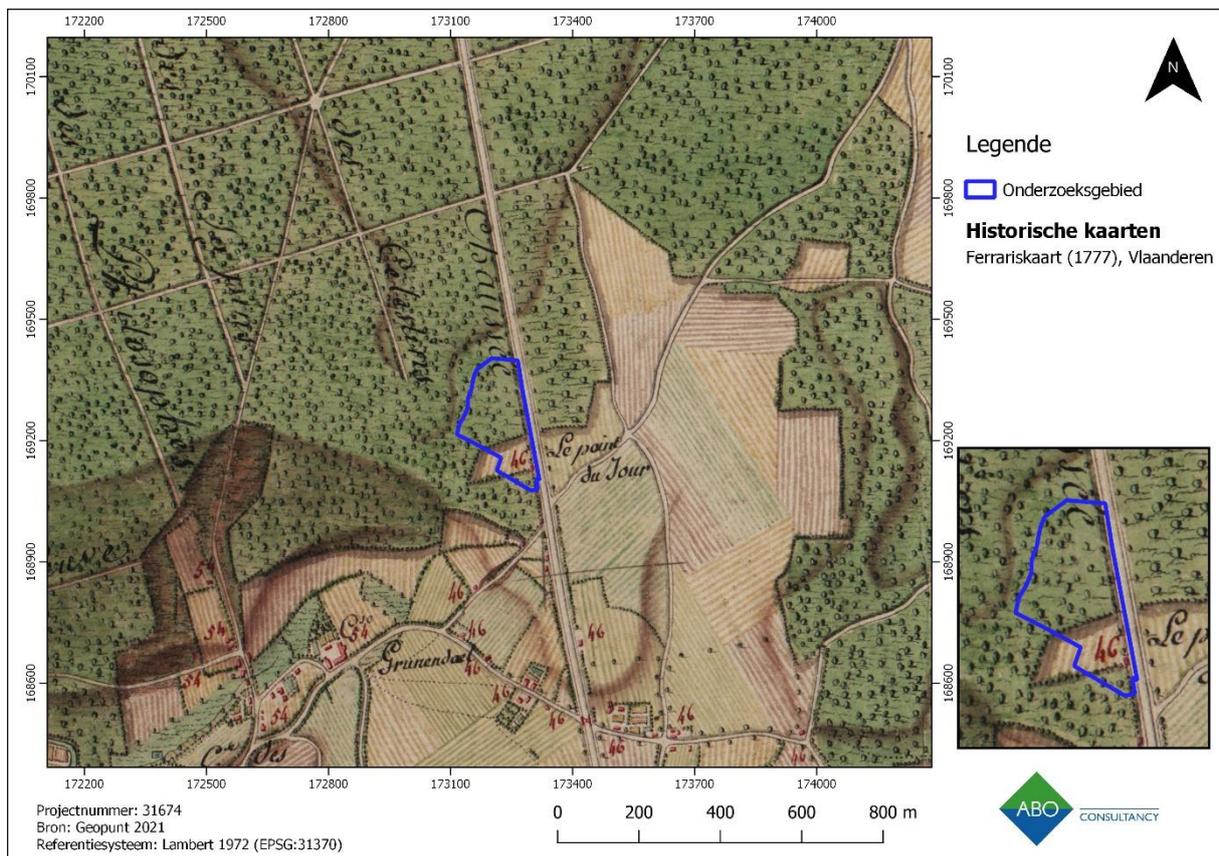

Figuur 25: Villaret-kaart (1745-1748) met weergave van het onderzoeksgebied.

4.3.3 FERRARISKAART (1771- 1778)

De Ferrariskaart geeft een eerste duidelijke indicatie van het historische landschap van de 18e eeuw weer (Figuur 26). Het noordelijke en uiterst zuidelijke deel van het onderzoeksgebied staat aangegeven als bos. Een klein deel staat aangegeven als landbouwgrond.

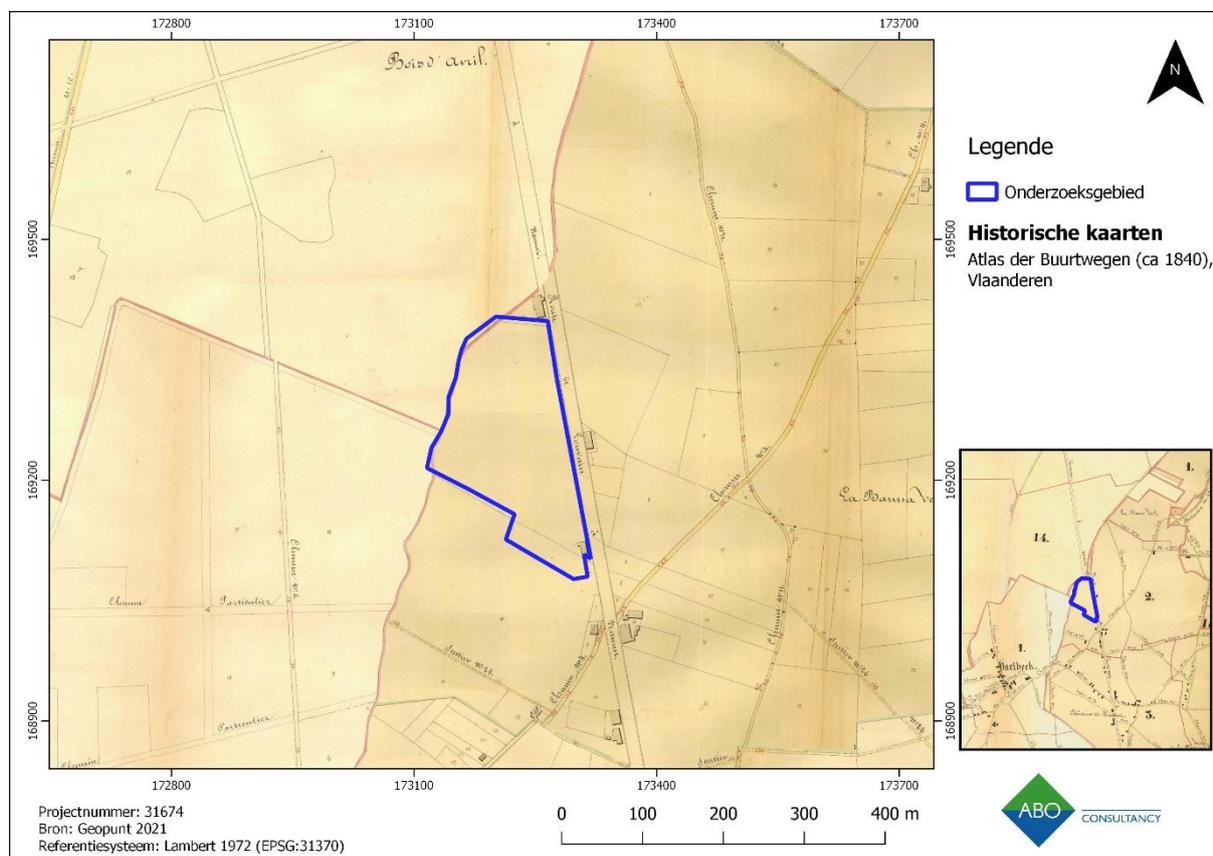
In vergelijking met de Villaret-kaart (1745-1748) lijkt de Naamsesteenweg nu doorgetrokken te zijn richting het zuiden. Ten oosten van het onderzoeksgebied staat 'Le Point du Jour' weergegeven. Het is onduidelijk waarnaar hier verwezen wordt.

Figuur 26: Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.

4.3.4 ATLAS DER BUURTWEGENKAART (1841)

De Atlas der Buurtwegen geeft de toenmalige aanwezigheid van openbare en private wegen weer in 1841 (Figuur 27). De kaart toont verder dat er een klein gebouw aanwezig was in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied. De functie van dit gebouw kan op basis van de kaart niet achterhaald worden.

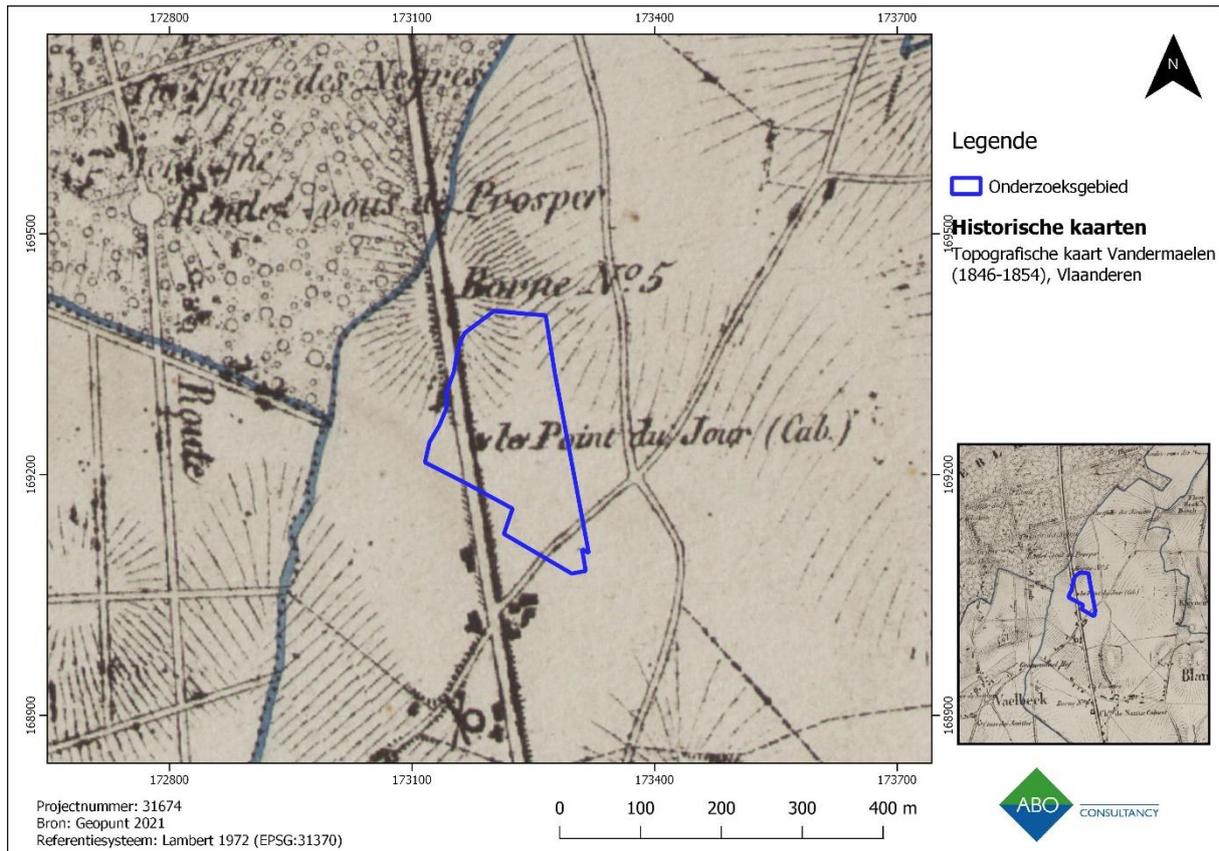

Figuur 27: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied.

4.3.5 VANDERMAELENKAART (1846-1854)

Het locatie van het onderzoeksgebied wijkt lichtjes af van de werkelijke locatie. Het lag namelijk direct ten westen van de weergegeven weg (toenmalige Naamsesteenweg). De onjuiste weergave is mogelijk het resultaat van een kleine fout met intekenen of georeferentie. Binnen het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied is nog steeds het gebouw zichtbaar. Dit gebouw was reeds op de Atlas der Buurtwegenkaart zichtbaar. Ook lijkt er een nieuw gebouw aanwezig te zijn in het centrale deel van het onderzoeksgebied, tegen de Naamsesteenweg aan.

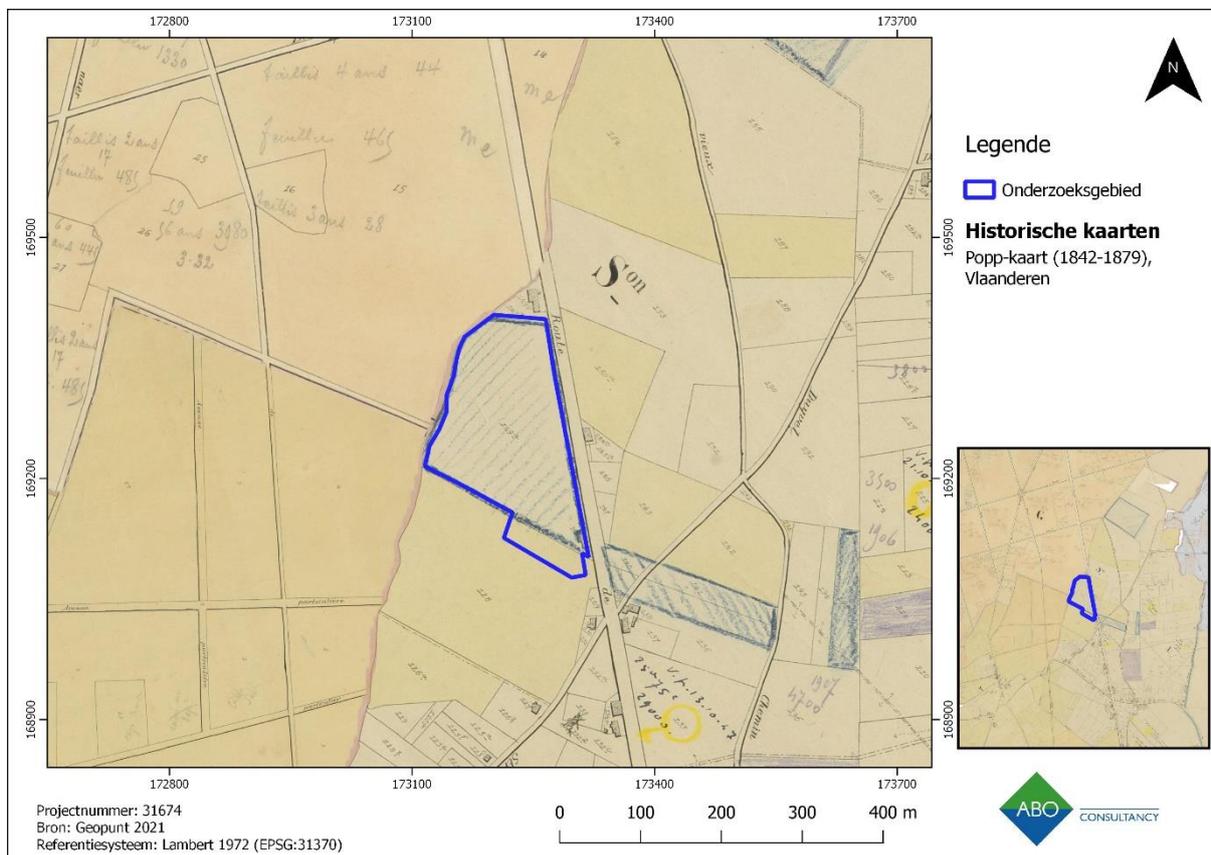
Ten opzichte van de vorige historische kaarten zijn er op de Vandermaelenkaart verder weinig nieuwe verschillen op te merken (Figuur 28).

Figuur 28: Vandermaelenkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.

4.3.6 POPPKAART (1842-1879)

Op de Poppkaart zijn ten opzichte van de vorige historische kaarten geen grote veranderingen zichtbaar. De kaart toont voornamelijk de nieuwe perceelsindeling ter hoogte van het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied lag grotendeels binnen perceel 1499. In het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied is nog altijd de kleine woning zichtbaar. Er is verder geen stijging in bebouwing zichtbaar langs de Naamsesteenweg.

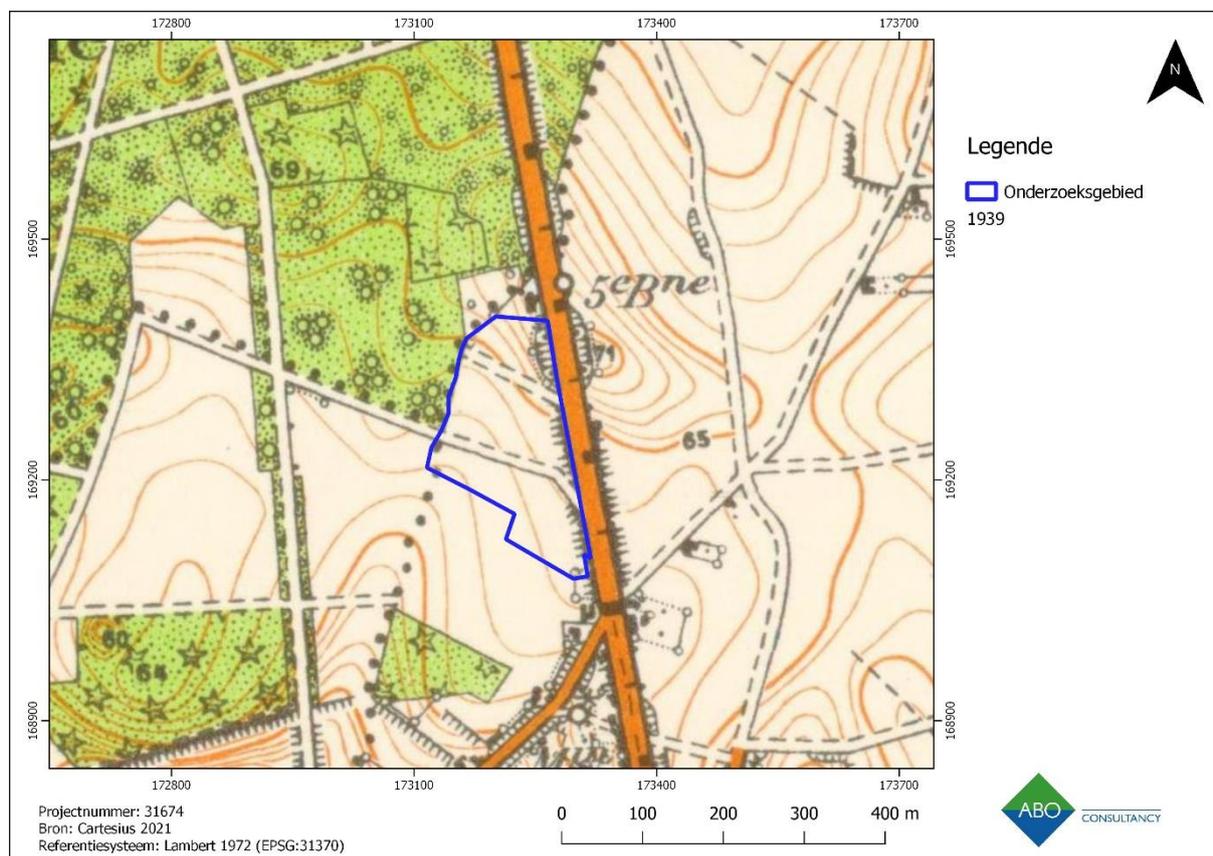

Figuur 29: Poppkaart (1842-1879) met aanduiding van het onderzoeksgebied.

4.3.7 KAART VAN BELGIË UIT 1939

Op de Kaart van België uit 1939 lijken er twee nieuwe wegen door het onderzoeksgebied heen te lopen (Figuur 30). De woning die eerst zichtbaar was in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied lijkt verdwenen te zijn.

De weergegeven hoogtelijnen op de kaart komen overeen met de huidige hoogtelijnen (zie hoofdstuk 3).

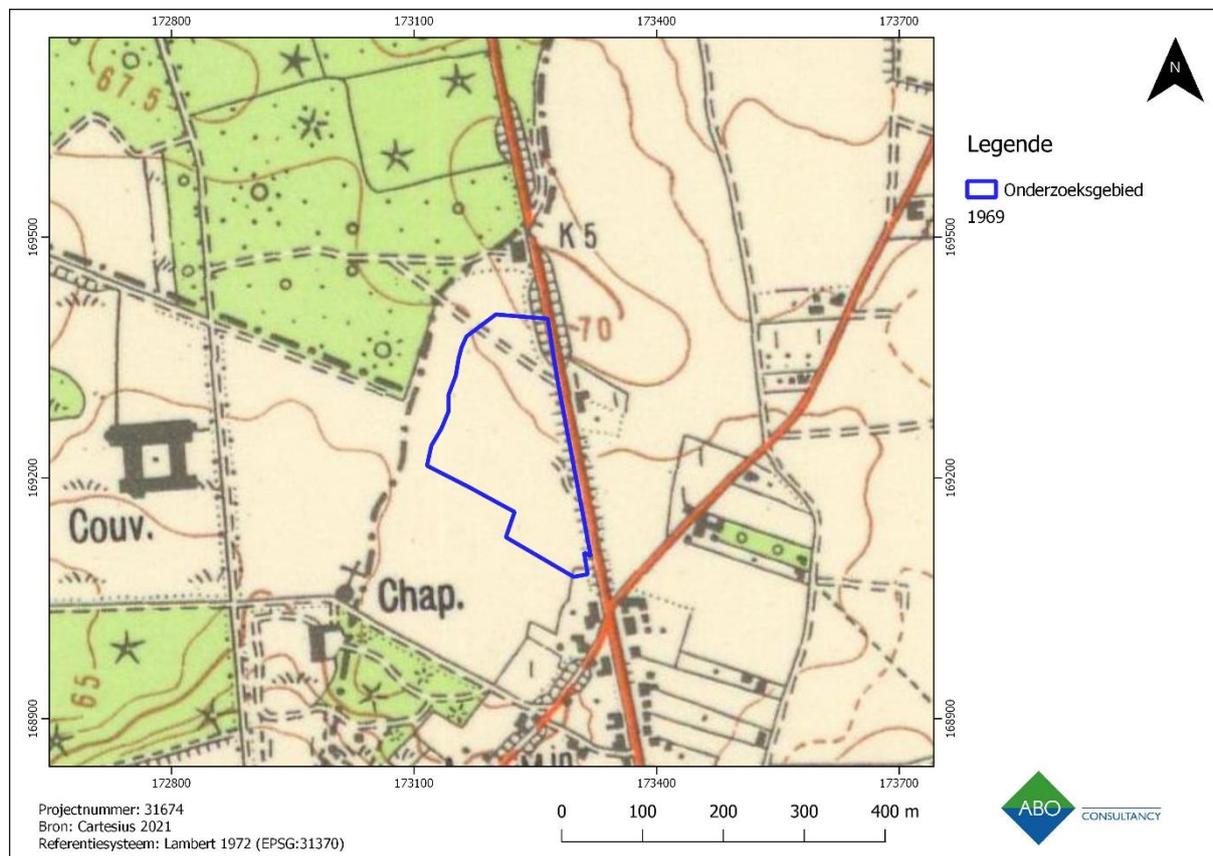

Figuur 30: Kaart uit 1939 met aanduiding van het onderzoeksgebied.

4.3.8 KAART VAN BELGIË UIT 1969

Op de Kaart van België uit 1969 is er nog maar een weg zichtbaar binnen het noordelijke deel van het onderzoeksgebied (Figuur 31). De tweede weg die eerder op de kaart van 1939 zichtbaar was, lijkt verdwenen te zijn. Het onderzoeksgebied wordt verder onbebouwd weergegeven.

De weergegeven hoogtelijnen op de kaart komen nog altijd overeen met de huidige hoogtelijnen (zie hoofdstuk 3).

Figuur 31: Kaart uit 1969 met aanduiding van het onderzoeksgebied.

4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

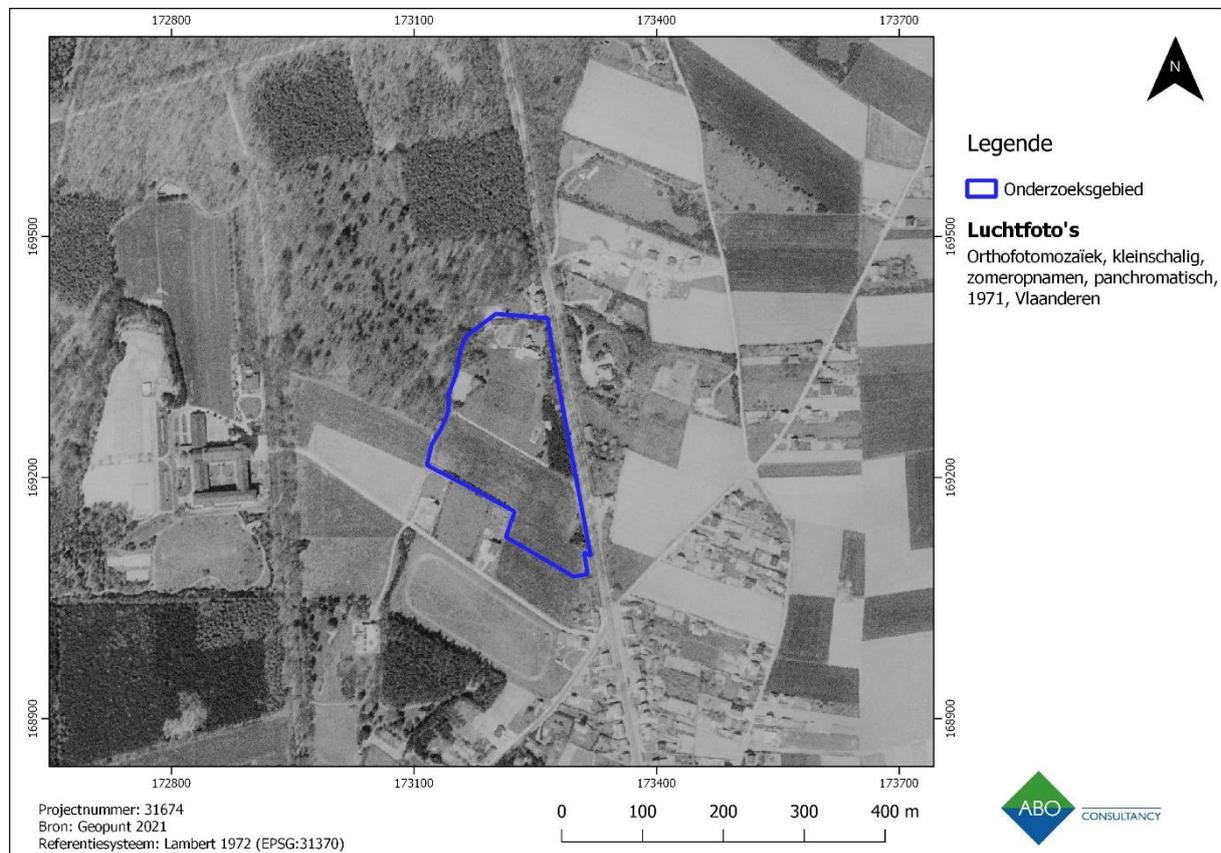
In het noordelijke deel van het onderzoeksgebied zijn twee nieuwe woningen gebouwd tussen 1969 en 1971 (Figuur 31 en Figuur 32). Het is niet zeker of deze woningen bij elkaar horen. Daarnaast lijkt er binnen deze periode een nieuwe weg (zuidoost-noordwest) zichtbaar te zijn.

Op de luchtfoto uit 1979-1990 lijkt een zwembad te zijn aangelegd in het centrale deel van het onderzoeksgebied, nabij de woning in het centrale gedeelte. In het westelijke deel van het onderzoeksgebied lijkt een nieuw tennisveld zichtbaar te zijn (Figuur 33).

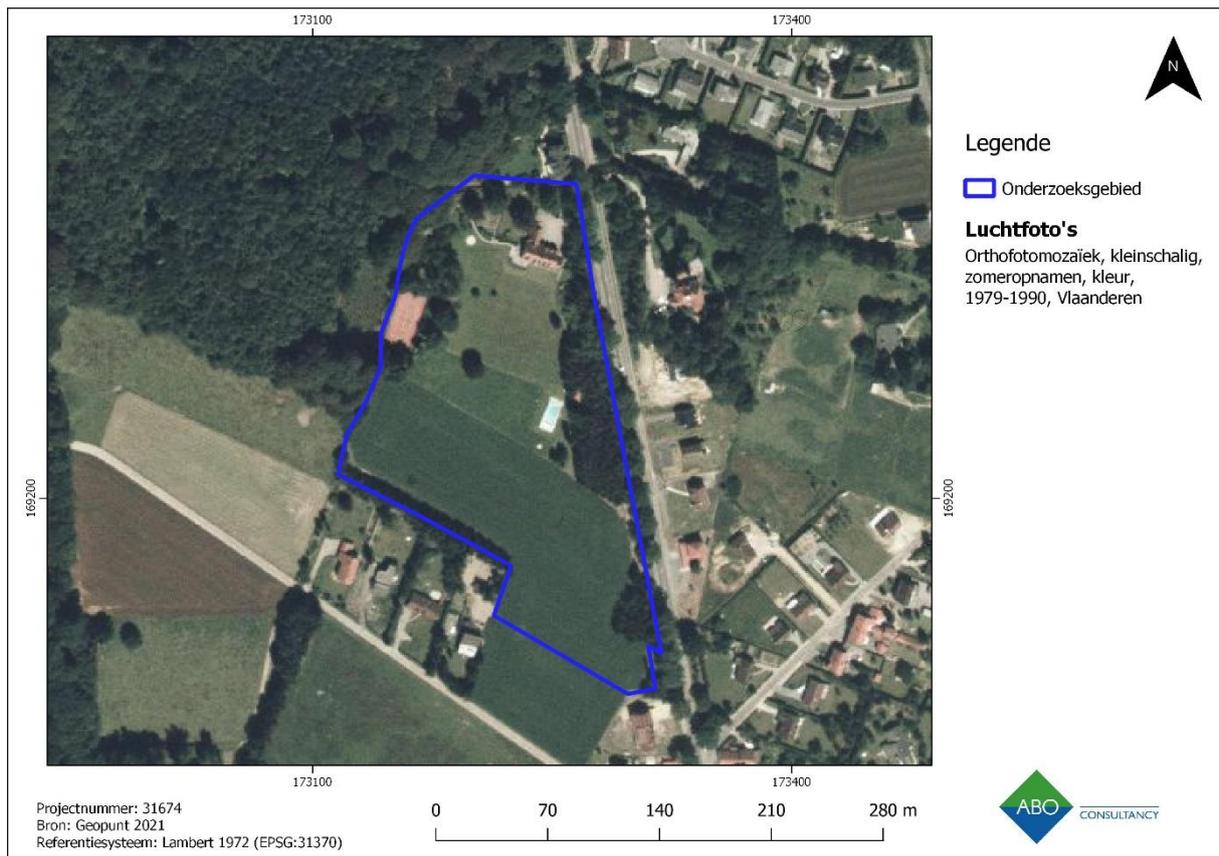
Tussen 2000-2003 en 2005-2007 lijkt er nieuwe weg te zijn aangelegd (Figuur 34 en Figuur 35). Deze loopt van de Naamsesteenweg richting het Heverleebos. De weg lijkt na 2014 weer verwijderd te zijn.

Het tennisveld lijkt tevens verdwenen te zijn na 2005-2007. In de plaats hiervan zijn enkele structuren te zien. Het is uit de luchtfoto's echter niet duidelijk te zien wat deze precies inhouden.

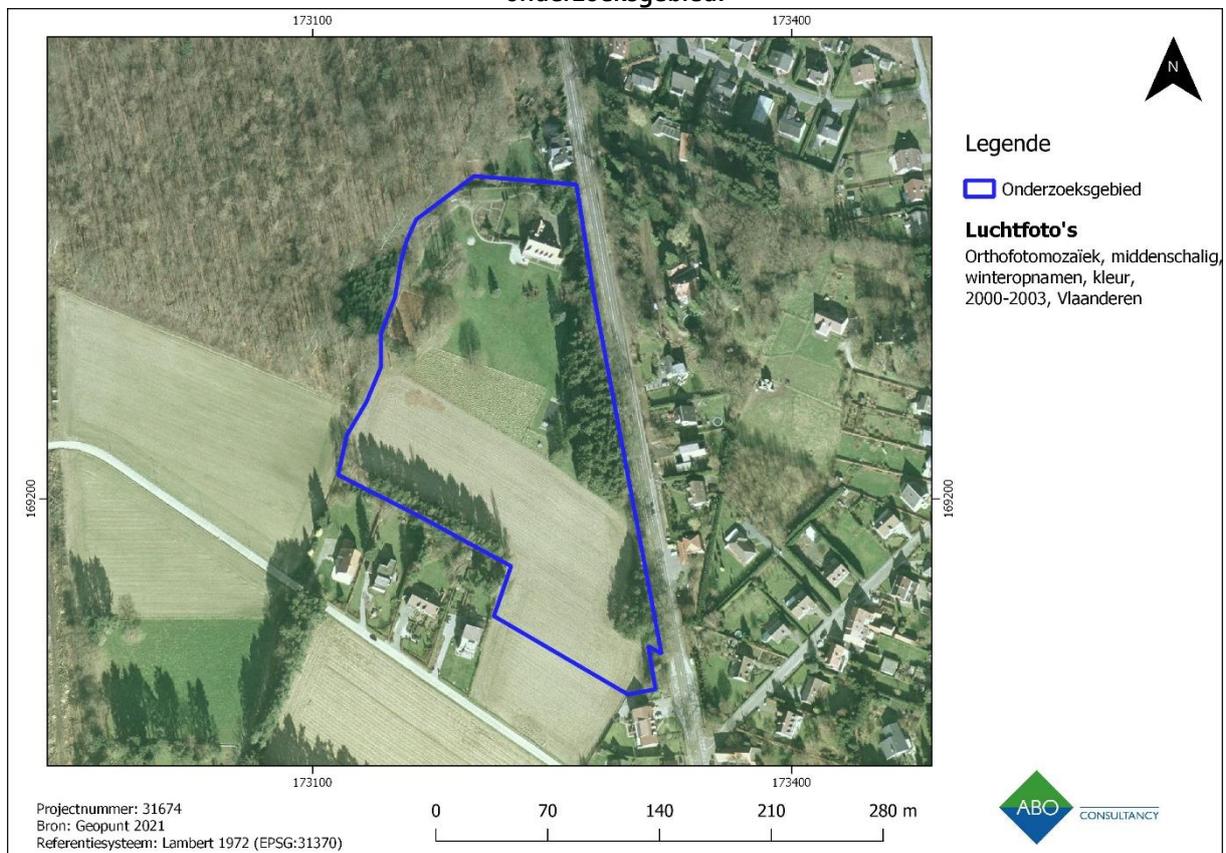
De situatie van de luchtfoto vanaf 2014 lijkt onveranderd te zijn ten opzichte van deze uit 2020 (Figuur 36 en Figuur 37).

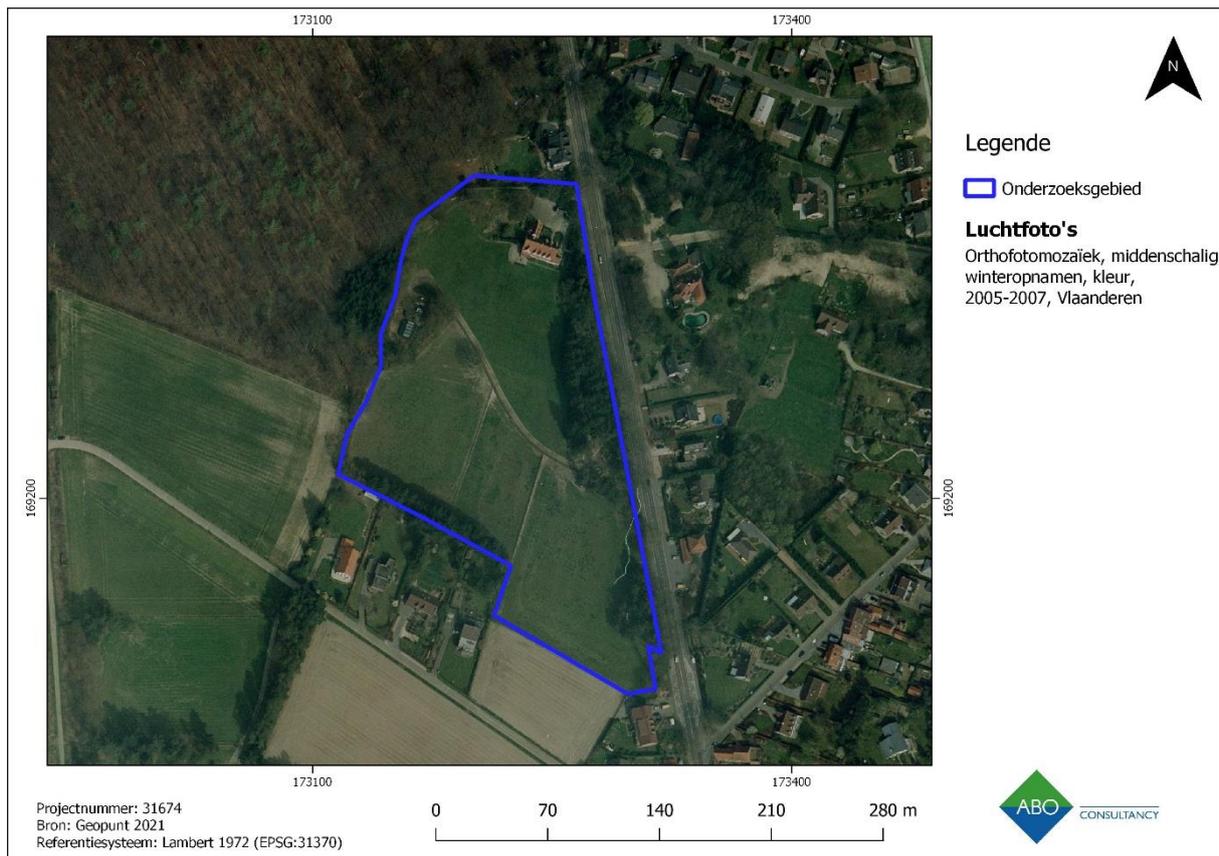
Figuur 32: Orthofotomozaïek (kleinschalige zomeropname uit 1971) met weergave van het onderzoeksgebied.

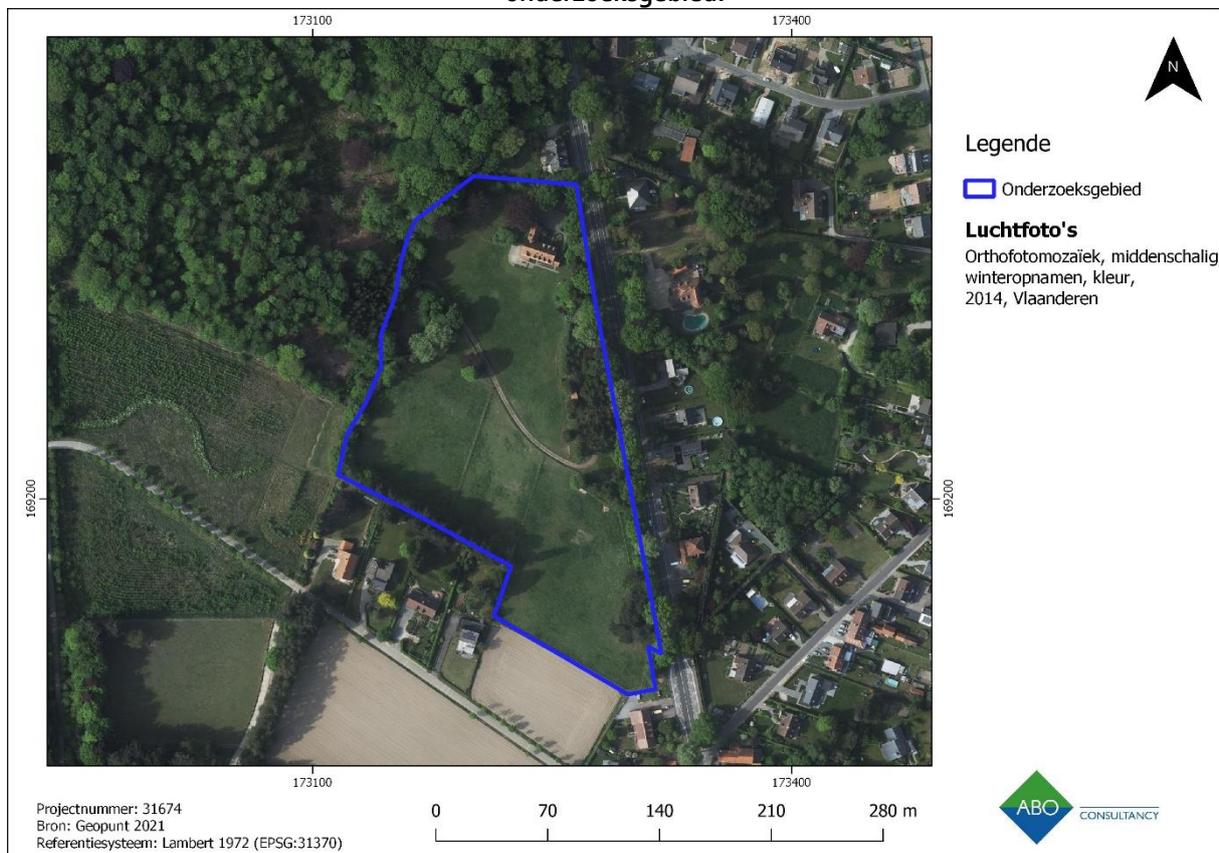
Figuur 33: Orthofotomosaïek (kleinschalige zomeropname uit 1979-1990) met weergave van het onderzoeksgebied.

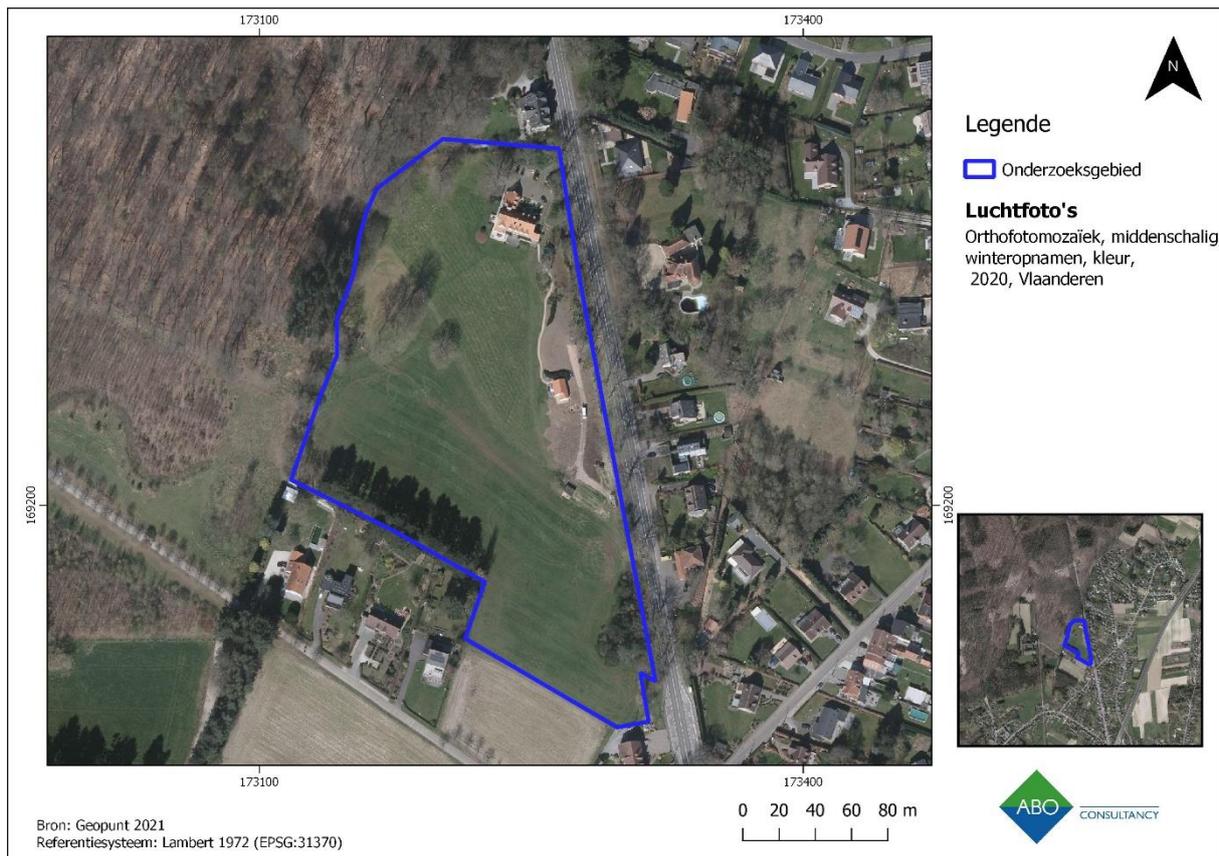
Figuur 34: Orthofotomosaïek uit 2000-2003 (middenschallige winteropname) met weergave van het onderzoeksgebied.

Figuur 35: Orthofotomosaïek uit 2005-2007 (middenschallige winteropname) met weergave van het onderzoeksgebied.

Figuur 36: Orthofotomosaïek uit 2014 (middenschallige winteropname) met weergave van het onderzoeksgebied.

Figuur 37: Orthofotomosaïek uit 2020 (middenschallige winteropname) met weergave van het onderzoeksgebied.

5 BESLUIT

5.1 LANDSCHAPPELIJKE EN ARCHEOLOGISCHE GEGEVENS

Op basis van landschappelijke, archeologische en historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van eventuele archeologische vindplaatsen ter hoogte van het onderzoeksgebied.

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning in functie van een verkaveling aan de Naamsesteenweg 4 te Oud-Heverlee. Het onderzoeksgebied (percelen 0148/00H000, 0148/00D000 en 0148/00F000) zullen worden onderverdeeld in acht loten. Gezien het een verkaveling betreft zijn er echter nog geen concrete plannen bekend.

Landschappelijk gezien bevindt het onderzoeksgebied zich binnen een gradiëntzone, op een plateau ten noorden van de Vaalbeek. De hoogte binnen het onderzoeksgebied loopt af van noord (ca. 69 m TAW) naar zuid (ca. 62 m TAW). Hoge en droge gebieden waren in het verleden een aantrekkelijke locatie om te vestigen. De beschikbare waterlopen bevinden zich echter wel op een wat grotere afstand van het onderzoeksgebied.

Bodemkundig gezien ligt het onderzoeksgebied in de Zandstreek. Gezien de ligging binnen een gradiëntzone wordt er in het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied colluvium verwacht (**Lbp(c)**). Door de aanwezigheid van colluvium kunnen de onderliggende pakketten worden afgedekt en kunnen ze goed bewaard zijn gebleven. Er moet daarbij wel rekening gehouden worden dat colluvium ook vondsten in secundaire contexten kunnen bevatten. Deze vondsten zijn getransporteerd vanuit hoger gelegen gebieden. Onder het colluviale dek wordt tevens een begraven podzol verwacht. Dit kan een indicatie kan zijn voor de aanwezigheid van een goed bewaringspotentieel omtrent steentijd. Binnen een klein deel van het onderzoeksgebied wordt daarnaast een droge zandleembodem met een sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont verwacht (**slbc**). Het noordelijke hogere gelegen deel is daarentegen gekarteerd als een verstoorde bodem of bodem die niet gekarteerd kon worden (**OB**).

Door de gunstige ligging zijn er in de omgeving sporen van menselijke aanwezigheid in het paleolithicum en het neolithicum. Meerdere archeologische sites tonen tevens aan dat het gebied al reeds bewoond is vanaf de metaaltijden. In het aangrenzende Heverleebos zijn namelijk vele grafheuvels uit de metaaltijden en de Romeinse tijd bekend. Hierbinnen zijn tot nu toe tenminste 11 grafheuvels gevonden op de rand van het plateau nabij de Vaalbeek, dichtbij het onderzoeksgebied. Ten noorden en westen van het onderzoeksgebied komen clusters van grafheuvels voor. Andere archeologische vondsten en sporen duiden tevens bewoning aan in de middeleeuwen, nieuwe en nieuwste tijd.

Uit de historische kaarten blijkt dat een deel van de voorloper van de huidig genoemde Naamsesteenweg al reeds zichtbaar is op de Villaret-kaart (1745-1748). Het Heverleebos werd in de periode tussen 1727 en 1770 heraangelegd door de hertogen van Arenberg. In deze tijd behoorde dit bos tot het domein van het Arenbergkasteel dat ca. 3,5 km ten noordwesten van het onderzoeksgebied gelegen is. Tijdens de heraanleg werd een klassiek dambordpatroon van nieuwe rechte wegen aangelegd (Inventaris Onroerend Erfgoed 2021, aanduidingsobjecten ID: 1134). In de tweede helft van de 18e eeuw lijkt het onderzoeksgebied grotendeels bebost te zijn. Later in 1841 is er op de Atlas der Buurtwegenkaart een nieuwe woning zichtbaar in het uiterste zuiden van het onderzoeksgebied. Deze is zichtbaar op de historische kaarten tot en met de Poppkaart (1842-1879). Tussen 1939 en 1969 lijken er twee wegen zichtbaar die door het onderzoeksgebied heen liepen. In het noordelijke deel werd tussen 1969 en 1971 twee nieuwe woningen gebouwd. In het vierde kwart van de 20ste eeuw werd er

een tennisveld en een zwembad aangelegd. Beide zijn heden ten dage verdwenen. De situatie van de luchtfoto vanaf 2014 lijkt onveranderd te zijn ten opzichte van deze uit 2020.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

In verband met het archeologisch potentieel, is het echter van belang de conservatiegraad van de mogelijke sporen, structuren en stratigrafieën nader te bekijken en te onderzoeken in combinatie met de impact van de werken. Het is de vraag in welke mate deze bewaard zijn gebleven binnen de grenzen van het onderzoeksgebied.

- De impact van de geplande werken op het bodemarchief is groot. Het onderzoeksgebied zal verkaveld worden. Dit betekent dat er moet worden uitgegaan van een maximale bodemverstoring.

Binnen een groot deel (ca. 19.843 m²) van het onderzoeksgebied vinden geen werkzaamheden plaats. Lot 7 mag niet veranderd worden buiten de aanplant van het nieuwe groenscherm met breedte van 10 m. Er zullen geen andere werken binnen dit lot plaatsvinden. Lot 8 mag in zijn geheel niet veranderd worden. Deze delen zullen daarom worden uitgesloten van verder onderzoek binnen de verkaveling. Daarnaast worden er geen werken uitgevoerd binnen de bestaande en te behouden groenzone. Deze groenzone bevindt zich aan de zuidelijke en westelijke rand van het toekomstige lot 7. Mochten er binnen deze zones in de toekomst toch werken met een ingreep in de bodem worden uitgevoerd, dan moet hiervoor een nieuwe archeologienota worden opgesteld.

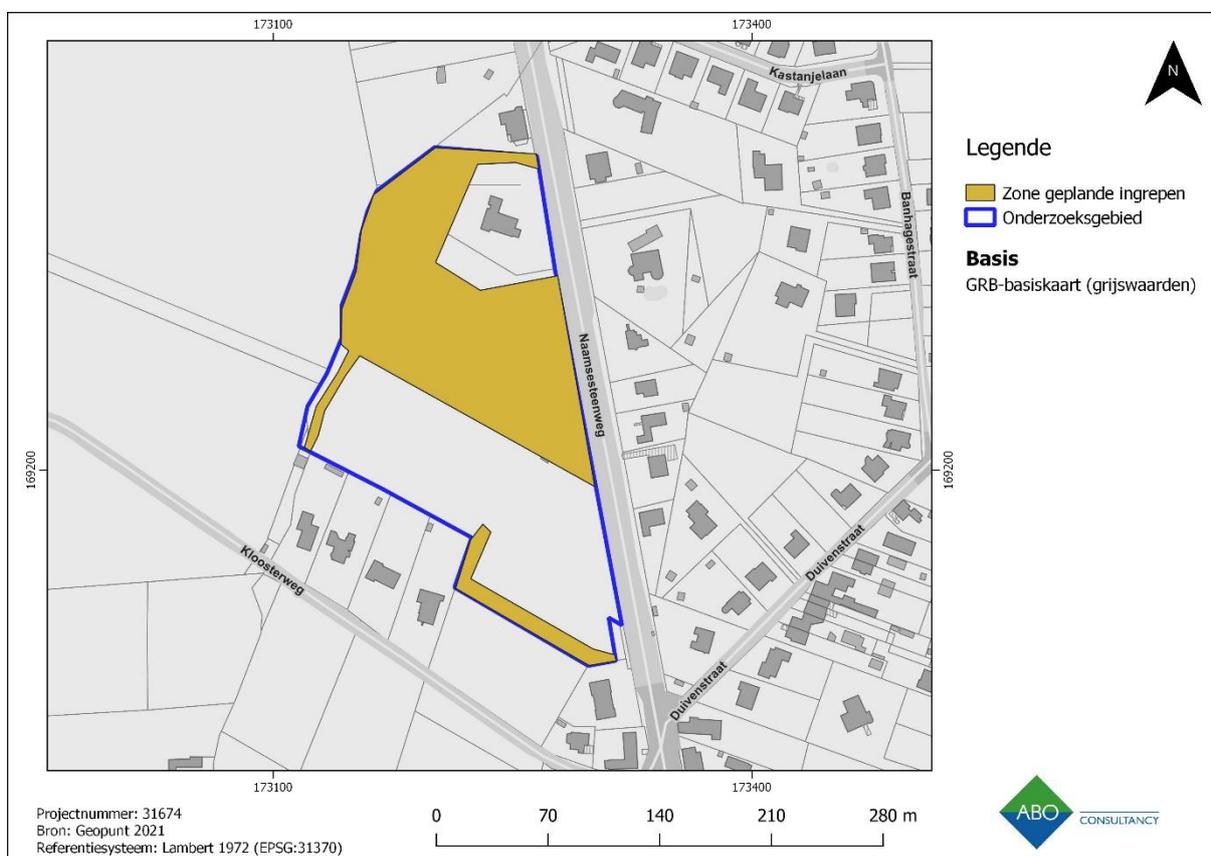
Er vinden alleen werken plaats binnen het overige deel van het onderzoeksgebied (ca. 18.222 m²), zie gele zones in Figuur 38. Voor deze zones wordt er uitgegaan van een maximale bodemverstoring aangezien het een verkaveling betreft.

- Er worden plaatselijk bodems met een goede bodembewaring verwacht. Binnen het zuidelijke en lagere gelegen deel van het onderzoeksgebied worden er colluvium en podzols verwacht. Door de aanwezigheid van colluvium kunnen de onderliggende pakketten worden afgedekt en kunnen ze goed bewaard zijn gebleven. Een podzol betekent dat er een goed bewaringspotentieel omtrent steentijd aanwezig kan zijn. Het merendeel van het noordelijke hogere gelegen deel van het onderzoeksgebied is daarentegen gekarteerd als een **OB**-bodem. De bodemkaart is echter indicatief en kan op perceelsniveau sterk verschillen. Het is bijgevolg van belang om vooreerst de aardkundige opbouw ter hoogte van het onderzoeksgebied in kaart te brengen.
- Het onderzoeksgebied lijkt door de heen tijd beperkt bebouwd te zijn geweest. Op basis van historische kaarten kan bepaald worden dat het onderzoeksgebied sterk bebost was tot 1745-1748. In het zuidelijke deel heeft een woning gestaan tussen 1841 en 1842-1879. Tussen 1939 en 1969 doorkruiste er twee wegen door het onderzoeksgebied. In het noordelijke deel van het onderzoeksgebied werden er tussen 1969 en 1971 twee nieuwe woningen (huidig huisnummer 4 aan de Naamsesteenweg) gebouwd. In de vierde kwart van de 20ste eeuw werd er een tennisveld en een zwembad aangelegd. Beide zijn heden ten dage verdwenen. De situatie van de historische luchtfoto vanaf 2014 lijkt onveranderd te zijn ten opzichte van deze uit 2020. Het is momenteel niet geweten welke verstoringen er mogelijk gepaard zijn geweest met de (beperkte) bebouwing door de eeuwen heen. Gezien het merendeel van het onderzoeksgebied door de tijd heen onbebouwd is gebleven, lijkt de verstoringgraad eerder laag.

- Het potentieel tot kennisvermeerdering is gericht op alle tijdsperioden. Er is hierbij een matige potentieel voor de steentijd en de metaaltijden. Andere tijdsperioden kunnen niet worden uitgesloten.

Op basis van de voorgaande argumenten kan besloten worden dat het potentieel tot kennisvermeerdering bij een archeologisch onderzoek bij de geplande werken binnen het onderzoeksgebied middelmatig is. Er wordt een vooronderzoek in de vorm van landschappelijke boringen in uitgesteld traject geadviseerd voor enkel de zones waarbinnen werken gepland zijn (Figuur 38). Dit gaat over een totale oppervlakte van ca. 18.222 m². Voor deze zones wordt er uitgegaan van een maximale bodemverstoring aangezien het een verkaveling betreft. De landschappelijke boringen kunnen eventueel worden opgevolgd door een steentijdtraject en/of grondsporenonderzoek.

Voor ca. 19.843 m² wordt er geen verder onderzoek geadviseerd, omdat hierbinnen geen werken gepland zijn. Deze zones worden dan ook uitgesloten van de verkaveling. Mochten er binnen deze zones in de toekomst toch werken met een ingreep in de bodem worden gepland, dan moet er hiervoor een nieuwe archeologienota worden opgesteld.

Figuur 38: GRB met weergave van het onderzoeksgebied met hierin de zone met geplande ingrepen. Voor deze zone wordt een vooronderzoek in uitgesteld traject geadviseerd.

6 SAMENVATTING

In het kader van de geplande verkaveling binnen percelen 0148/00H000, 0148/00D000 en 0148/00F000 aan de Naamsesteenweg 4 te Oud-Heverlee (provincie Vlaams-Brabant), werd er door ABO nv een bureaustudie uitgevoerd. Het doel van dit onderzoek is drieledig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

1. Landschappelijk gezien bevindt het onderzoeksgebied zich binnen een gradiëntzone, op een plateau ten noorden van de Vaalbeek. Bodemkundig gezien worden er plaatselijk gunstige bodems verwacht (**Lbp(c)** en **sLbc**). Door de gunstige ligging is de omgeving van Oud-Heverlee bewoond vanaf de steentijd.
2. De impact van de geplande werken op het bodemarchief is groot. Het onderzoeksgebied zal verkaveld worden. Dit betekent dat er moet worden uitgegaan van een maximale bodemverstoring. Voor ca. 19.843 m² wordt er geen verder onderzoek geadviseerd, omdat hierbinnen geen werken gepland zijn. Deze zones worden dan ook uitgesloten van de verkaveling. Er wordt een vooronderzoek in de vorm van landschappelijke boringen in uitgesteld traject geadviseerd voor enkel de zones waarbinnen werken gepland zijn. Dit gaat over een totale oppervlakte van ca. 18.222 m².
3. Het potentieel tot kennisvermeerdering is gericht op alle tijdsperiodes. Er is hierbij een matige potentieel voor de steentijd en de metaaltijden. Andere tijdsperiodes kunnen niet worden uitgesloten.

7 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General director		11 augustus 2021
Toon Moeskops	Business Unit Manager		11 augustus 2021
Anouk Van der Kelen	Archeoloog/ kwaliteitsverantwoordelijke		11 augustus 2021

8 BIBLIOGRAFIE

8.1 DOCUMENTEN EN LITERAIRE BRONNEN

Baete, H., 2014. Miradal - Ontdek je erfgoed in Heverleebos en Meerdaalwoud. Davidsfonds/Leuven.

Claesen, J., Van Genechten B, Audenaer E, Keersmaekers E, Douchet A. en K. Bouckaert, 2019. Archeologienota Blanden – Naamsesteenweg. Archebo-rapport 2018K170.

Van Ranst E & Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent, Gent.

Yperman, W., 2017. Archeologienota met beperkte samenstelling: Het archeologisch bureauonderzoek aan de Naamsesteenweg te Leuven en Oud-Heverlee. Studiebureau Archeologie.

8.2 WEBSITES

CadGIS 2021: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 9 augustus 2021).

Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2021 [Online], <http://www.geopunt.be> (geraadpleegd op 9 augustus 2021).

Cartesius 2021 [Online]: <http://www.cartesius.be/arcgis/home/webmap/> geraadpleegd op 9 augustus 2021).

Geopunt Vlaanderen 2021: Basiskaarten (Luchtfoto 1971, 1979-1990, 2012, 2020, Stratenplan) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 9 augustus 2021).

Geopunt Vlaanderen 2021: Historische kaarten (Ferrariskaart, Atlas der Buurtwegenkaart, Vandermaelenkaart, Poppkaart) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 9 augustus 2021).

Geopunt Vlaanderen 2021: Bodem kaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 9 augustus 2021).

Inventaris Onroerend Erfgoed 2021 [Online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/> geraadpleegd op 9 augustus 2021).

Inventaris Onroerend Erfgoed 2021 [Online] <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/17271> (geraadpleegd op 9 augustus 2021).

Nationaal Geografisch Instituut (NGI): Topografische kaart (1:10.000), [Online]. www.ngi.be (geraadpleegd op 9 augustus 2021).

Onroerend Erfgoed 2021: Romeinen under green [Online], <https://www.onroerenderfgoed.be/blog/romeinen-under-green> (geraadpleegd op 9 augustus 2021).